БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№145 (5037) Пятница Июлиин 19 1946 он

Сэн 20 мүнгэн

Манай парти ба правительство болбол колхозууд бүхэн табанжэлэй түсэбтэй байха ёһотой гэжэ заадагшье байна. Колхозууд бүхэн өөһэдынгөө табанжэлэй түсэбтэй байха хэрэгтэй.

КОЛХОЗУУД БҮХЭН ӨӨҺЭДЫНГӨӨ ТАБАНЖЭЛЭЙ ТҮСЭБТЭЙ БАЙХА ЕҺОТОЙ

Советскэ арад болбол Сталинска шэнэ табанжэлые тон баяртайгаар угтаа: Социалистическэ байгуулалтын гүн ехэ зорилгонууд бүхы советскэ хүнүүдэй зүрхэндэ гүнзэгыгээр ойлгогдобо. Большевистскэ партиин дүлэтэ үгэнүүдынь шэнэ табанжэлэй түсэбые гүйсэдхэхэ хэрэгтэ хүнүүдэй зохёохы үүсхэлын гайхамшаг ехээр дэбжүүлээ.

Хэдэн миллион хүнүүд үүсхэн байгуулха хүдэлмэридэ хамсыгаа шамаан орожо ажалай габьяа харуулна. Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөнэй дүлэн бүхы заводууд, фабриканууд, колхозууд, совхозууд ба МТС-үүдтэ дэлгэрбэ. Советскэ хүнүүд станогой дэргэдэ хүдэлмэрилхэдөө, плугээр ба трактораар хүдэлмэрилхэдөө манай гоё һайхан эсэгэ ороной улам хүсэтэй болохынь түлөө, Сталинска Конституциин наран доро ажабайдалнай улам сэнгэлиг хүхюун, баян болохынь түлөө хүсэ шадалаа хайрлангүйгөөр хүдэлмэрилнэ.

Советскэ арад зон болбол немецко-фашистска эзэмдэгшэдэй һандаргаһан ажахые түргэнөөр һэргээн бодхоожо, город болон тосхонуудаа культурна болбосон болгохын түлөө эршэмтэй шангаар тэмсэжэ байнад. Хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно тараашадай ажабайдалые үшөө дээшэнь һалбаруулан мандуулжа, тэдэнэрые баян шадалтай болгохо тэмсэл бүхы нютагуудта дэлгэрэнхэй.

Ленин-Сталинай партиин илагдашагүй туг доро манай арад зон коммунизм байгуулхаар тэмсэжэ ябанад. Өөрынгөө агуу ехэ вождь нүхэр Сталинай хүтэлбэреэр Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз хадаа гадаада ба дотоодын дайсануудые нүга даража бүхы дэлхэй дээрэ эгээн ехэ хүсэтэй гүрэн болобо. Бидэнэр үдэр ерэхэ тудам бүхэжэн, бүри ехэ хүсэтэй боложо байнабди. Өөһэдынгөө ажахые социалистическэ түсэбөөр байгуулжа байхадаа, манай хүсэн, манай шадабари ба аргаболомжонууд хизааргүй ехэ болоно.

Манай газетын мүнөөдэрэй хуудаһанда «Зургаанай зам» (Хэжэнгын аймаг) гэжэ хүдөө ажалай артелиин табанжэлэй түсэб толилогдобо. Тус артелиин колхознигууд болбол саашадаа хайшан гэжэ ажаһууха ба өөрынгөө артелиин ажахые хайшан гэжэ хүгжөөхэ тухай шухала түсэбые баталан абаба. Энэ түсэб соо хараалагдаһан тоо баримтануудые, бэшэгдэһэн үгэнүүдые анхаралтайгаар хаража үзэхэдэ, өөһэдынгөө хүгжэлтын түлөө, өөһэдынгөө республикын түлөө, өөһэдынгөө Эхэ ороной шэнэ бадаралтын түлөө эдэнэр хадаа ехэхэн анхаралтайгаар колхозойнгоо табанжэлэй түсэбые зохеоһониинь элитэ харагдана.

Хаанта Россиин тараашадай ба мүнөө үеын колхозно тараашадай хоорондо туйлай ехэ илгаа бии. Бурят-Монголой колхозно тараашад болбол өөрынгөө республикые шэнэ хүгжэлтын үндэртэ хүргэлсэхэ эрхим хүсэлэниинь мүн болоно. Тэдэнэр хадаа зоримгойгоор ба хатуу шангаар урагшаа дабхин жүдхэн ябана. Эдэнэр хадаа табанжэлэй эсэстэ гэхэ гү, али 1950 ондо республикынгаа колхозуудай ажахые улам хүсэтэй болгожо, шэнэ шэнэ ба бүри үндэр амжалтануудые туйлаха хүсэлэнтэй.

«Зургаанай зам» гэжэ хүдөө ажалай артелиин табанжэлэй түсэб соо харахада, тус колхоз хадаа табанжэлэй эсэстэ гектар бүриһөө 13 центнер үлүүтэй таряа талха ургуулжа абаха, 785 толгой эбэртэ малаа 1217 толгой хүртэр олошоруулха. Хони ямаадаа 4572 толгой хүргэхээр хараалаа. Энэнь хадаа мүнөө байһан хони ямаадһаан хоер дахин ехэ болохо байна. Адуу мал үсхэбэрилхэдөө, тэрэнээ үүлтэрые һайжаруулха ба ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар ехэхэн анхаралые табиһан байна. Эгээл иимэһээ, табанжэлэй эсэстэ 175 мянган литр һү һааха, 6075 килограмм нооһо хайшалхаар түсэб соогоо хараална.

«Зургаанай зам» гэжэ артелиин табанжэлэй түсэб—ерээдүйн арюун һайхан баян шадалтай ба хүхюун сэнгэлиг байдал тухай хэлэжэ үгэнэ гээшэ. Ленин-Сталинай партиин, агуу ехэ коммунистическэ партиин үзэл сурталаар зэбсэглэгдэһэн советскэ хүн бүхэн гайхамшагта һайхан байдалтай боложо шадахань элитэ байна.

Гэбэшье, колхозой табанжэлэй түсэбые хүнгэхэнөөр зохеожо болохогүй гээшэ. Колхозуудай табанжэлэй түсэб хадаа томо-томо шэнэнүүд хүдэлмэринүүдые хараалха ёһотой. Энээниие дүүргэлтэ болгохын тулада колхозник бүхэн зоримгойгоор ба шадабаритайгаар ажал хүдэлмэреэ хэхэ ёһотой. Тиин большевигүүд болбол хүшэр хүндэ юумэнһөө айдаггүй байна. Тэдэнэр хадаа өөһэдынгөө хүсэ шадалда этигэн найдажа, эхилһэн хүдэлмэреэ дүүргэхын түлөө хамсыгаа шуужа ороод, ямаршье бэрхэшээл тохеолдоо һаань, тэрэниие ябуул хоорондоо усадхажа ажаллаха зуураа. советскэ арадай агуу ехэ полководец нүхэр Иосиф Виссарионович Сталинай сэсэмэргэн хүтэлбэри доро илалтаһаа илалтада хүрэдэг байна.

Манай колхознигууд хадаа зориһон юумэдээ хүрэдэг хүнүүд түлөөгөө, ямаршье хүшэр хүндэ юумэһээ айдаггүй, имагта илалтануудые туйлахын түлөө тэмсэдэг хүнүүд мүн. Хэжэ бүтээжэ байһан хүдэлмэриингөө хэдышье хүшэр хүндэ байбашье һаань, илажа диилэжэ гарахые манай колхозно тараашад хүсэдэг байна.

«Зургаанай зам» гэжэ хүдөө ажалай артелиин членүүд болбол өөрынгөө табанжэлэй түсэб соо ган гасуур болохо ябадалтай ехэхэн тэмсэл хэхээр хэмжээ ябуулгануудые хараална. Түбхын түрүүндэ 2 мянган гектар газар уһалха 25 километр урта һубаг канава малтаха. 500 гектар уһа намагтай газар хатааха. 100 гектар газар дээрэһээ шулуу шохойень сэбэрлэхээр хараалабад. Сталинска алтан актын ёһоор хэтэ мүнхэдөө абаһан элдүүриингээ газарые ашагтай туһатайгаар ашаглаха гээшэ шухалын шухала шанги хэрэг мүн.

Манай республикын хүдөө ажалай артельнүүд бүхэн ээһэдынгөө табанжэлэй түсэбые «Зургаанай зам» колхозой членүүд шэнгеэр зохеохо тушаа тус бүридөө нарин нягтаар бодожо үзөөд, иимэ түсэбүүдые зохеохо хэрэгтэй. Манай парти ба правительство болбол колхозууд бүхэн табанжэлэй түсэбтэй байха ёһотой гэжэ заадагшье байна. Колхозууд бүхэн өөһэдынгөө табанжэлэй түсэбтэй байха хэрэгтэй.

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГЫН ТЕМПЫЕ ХУРДАДХАЯ

1300 центнер силос дарагдаба

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). Үбһэ хуряалга ба силос даралгые үнгэргэхэ тухай БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй Обкомой тогтоолые Кировэй нэрэмжэтэ колхозой эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд зүбшэн хэлсэхэ зуураа, энэ жэлэй үбһэ хуряалга ба силос даралгые богонихон болзор соо, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ гэжэ шиидэбэд.

Тус колхоздо силос дараха тусхай бригаданууд эмхидхэгдэжэ, бригадын членүүд түрүүшын үдэрһөө эхилээд үдэрэйнгөө даалгабариие үлүүлэн дүүргэнэд. Мүнөө эдэ бригаданууд 10 нүхэндэ 1300 центнер силос даража дүүргэбэ..

Силос даралгада илангаяа эршэмтэйгээр хүдэлмэрилһэн колхознигууд гэбэл: Г. Лыгденов, Д. Балданов, С. Балданов ба бусад болоно.

Июлиин 8-ай үдэр тус колхозойхид эмхитэй гуримтайгаар үбһэндөө ороо. Мүнөө 9 сенокосилканууд ба 19 гар хажууршад үбһэ сабшалгада ябажа байна.

(Манай корр).

Үбһэ хуряалга эхилээдүй

Дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй үбһэ хуряалгые саг болзор соонь, эрхим шанартайгаар үнгэргэжэ, үхэр малдаа элбэг дэлбэг үбһэ ногоо хуряаха хүсэлэнтэйгөөр, Сэлэнгын аймагай зарим колхозууд июль һарын түрүүшын үдэрнүүдтэ үбһэ сабшалгые эхилһэн байгаа.

Аймаг согоо эгээн түрүүлэн Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой 50 гаран хүнһөө бүридэһэн бригаданууд үбһэндэ оробо. Тэрэшэлэн Ворошиловай нэрэмжэтэ, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозууд олоороо гараба. Эдэ колхозууд түсэбэйнгөө ёһоор хараалһан сенокосилканууд, морин тармуур ба гар хажууршад бултадаа гаража, үбһэ хуряалгын түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлажа ябанад.

Гэбэшье, Кировэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Б. Банзаракцаев), «Красный Октябрь» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Кокорин). Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Лхамажапов) гэгшэд «үбһэ ногоон ургажал байгдаа» гэжэ һанаа амархан хүлеэжэ һууһаар.

Ушар иимэһээ, эдэ колхозууд үбһэ хуряалгые ойрын үдэрнүүдтэ эхилхэ ёһотой.

Лубсан Ринчино.

Саг эртэ гэжэ шалтаг барина

Хүдөө ажалдахи шухала хүдэлмэринүүдэй нэгэн болохо үбһэ хуряалга ба силос дараха хүдэлмэриин амжалтануудһаа малажалые саашаданъ хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэг шиидхэгдэнэ.

Гэбэшье, үбһэ ногооной шэмэтэй байха үедэ хуряажа абаха хэрэгые «саг эртэ гэжэ» шалтаг баряад, Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын сомоной Ленинэй ба Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд июлиин 15 хүртэр үбһэ хуряалга ба силос даралгын хүдэлмэридэ ороогүй байһаар.

Мүн тэрэшэлэн пар хахалалгые тус колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд огторгой өөдэ хаража, үүлэ бороо ерэхые хүлеэ-хүлеэһээр мүнөө болоходо пар хахалалгын түсэбые дүүргээгүй байхань гайхалтай. Иигэжэ сбор нобшоор хүдэлмэрилдэг колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ партиин айком хатуу хэмжээ абаха баа гэжэ найдагдана.

(Манай корреспондент).

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Областной комитедэй бюро болбол Сталинска шэнэ табанжэлэй түрүүшүүлэй республиканска «ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ДОСКАДА» ажаүйлэдбэриин, зам харилсаанай, хэлхээ-холбооной предприятинууд ба республикын МТС-үүд, колхозуудай 1946 оной июнь һарын түсэб дүүргэлтын дүнгүүдые гаргажа, удаадахи предприятинууд, МТС-үүд, колхозуудые бэшэхэ гэжэ тогтообо гэбэл:

УЛАН-УДЫН МЯХА-КОНСЕРВЫН КОМБИНАТ—директорынь И. И. Сарбаев, ВКП(б)-гэй ЦК-гэй парторг К. Ф. Воронцова, фабзавкомой түрүүлэгшэ М. Казекина.

ЗЭДЫН КОМБИНАТ—директорынь Я. В. Тимошенко, ВКП(б)-гэй горкомой секретарь Н. В. Халеев.

«БУРМОНГОЛЛЕС» ТРЕСТ—эрхилэгшэнь П. А. Афанасенко, парторганизациин секретарь М. С. Старкова, месткомой түрүүлэгшэ М. С. Третьяков.

БАЙКАЛОРЫБТРЕСТ—эрхилэгшэнь С. К. Коряко, парторганизациин секретарь М. С. Михелевич.

БАРГАЖАНАЙ АЛТАНАЙ КОМБИНАТ—директорынь В. И. Лозовский, ВКП(б)-гэй Обкомой парторг М. С. Шрагер.

БУРЯТ МОНГОЛОЙ ГЛАВСНАБЛЕСЭЙ УПРАВЛЕНИ—(түрүү предприяти—Хандагатын молоной комбинат) эрхилэгшэнь Д. Н. Шепелев, парторгнь А. И. Шепелев, месткомой түрүүлэгшэ А. В. Яуров.

БАЙКАЛО-СЭЛЭНГЫН ПАРОХОДСТВО—эрхилэгшэнь И. П. Горбачев, узелай парткомой секретарь А. И. Рыльский, Баскомречиин түрүүлэгшэнь А. А. Малаев.

УЛАН-УДЫН ДЕПО—начальнигынь Ф. Ф. Холин, парторганизациин секретарь М. М. Михланов, месткомой түрүүлэгшэ Л. О. Фролов.

СПИРТЫН ЗАВОД—директорынь Ю. М. Орловский, парторгнь П. Ф. Мимурин, месткомой түрүүлэгшэ А. Н. Шепетов.

НЮТАГАЙ ТҮЛИШЫН АЖАҮЙЛЭДБЭРИИН УПРАВЛЕНИ—(түрүү предприяти—№ 3 шахт) эрхилэгшэнь И. Н. Хандархаев, парторгнь Н. Н. Рейх, месткомой түрүүлэгшэнь М. Ф. Наумов.

МЕБЕЛЬНЭ ФАБРИКА—директорынь П. Ф. Окарев, парторгнь П. А. Шимохина, фабзавкомойнь түрүүлэгшэ А. П. Бобров.

ҺЭЕЫ ДАРАЛГЫН ФАБРИКА—директорынь Н. Т. Лукашевич, парторганизациин секретарь И. Л. Нетак, фабзавкомой түрүүлэгшэ З. В. Кузьмина.

ШУЛУУТАЙН ИЗВЕСТКОВО ЗАВОД—директорынь В. Г. Нелюбин, парторгнь А. А. Петров, профоргнь Ф. И. Шашин.

ГОРОДОЙ ЭЛЕКТРОСТАНЦИ—директорынь В. П. Струтацкий, парторгнь С. П. Портнягин, завкомой түрүүлэгшэнь А. П. Дымников.

ЗҮҮН СИБИРИИН ТҮМЭРЗАМАЙ ЯБАЛГА—ЗӨӨЛГЫН АЛБАНАЙ ДҮРБЭДЭХИ ТАҺАГ—начальнигынь П. С. Кислицын, парторгнь В. И. Митрафанов, месткомой түрүүлэгшэ А. М. Шелак.

МНОГОПРОМСОЮЗАЙ «НОВЫЙ ПУТЬ» ГЭЖЭ ПРОМАРТЕЛЬ—(Баргажанай аймаг) түрүүлэгшэнь М. Я. Шрагер, техноругынь Л. Ф. Массовег.

УЛАН-УДЫН МАШИННО-ТРАКТОРНА МАСТЕРСКОЙ—директорынь П. В. Аксенов, партийна организациин секретарь И. Б. Золотарев, профоргнь А. М. Бородин.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

СССР-эй амтата зүйлнүүдэй ажаүйлэдбэриин министерство байгуулха тухай

1. СССР-эй амтата зүйлнүүдэй ажаүйлэдбэриин союзно-республиканска министерство байгуулха.

2. СССР-эй эдеэ хоолой ажаүйлэдбэриин министерствын мэдэлһээ СССР-эй Министрнүүдэй Соведээр баталагдаһан спискын ёһоор спиртово, винодельческэ, ликеро-архиин, пивэ шаналгын, минеральна ба һогтоодоггүй уһануудай, парфюмерно-косметическэ ба эфиро-тоһоной, сайн, тамахинай, махорочно ажаүйлэдбэринүүдэй һалбариин предприятинуудые, совхозуудые ба организацинуудые СССР-эй амтата зүйлнүүдэй ажаүйлэдбэриин министерстводэ дамжуулан үгэхэ.

3. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи сульфитно-спиртово ба гидролизно ажаүйлэдбэринүүдэй главна управлениие бүхы предприятинууд ба организацинуудтайнь хамтаар СССР-эй амтата зүйлнүүдэй ажаүйлэдбэриин Министерствын системэдэ дамжуулан үгэхэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Н. ШВЕРНИК.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
А. Горкин

Москва, Кремль.
1946 оной июлиин 15.

КАЗАХСКА ССР-ЭЙ ДЖАМБУЛСКА ОБЛАСТИИН ЛУГОВСКО РАЙОНОЙ ЖАНА-ТУРМЫС ГЭЖЭ ХҮДӨӨ АЖАЛАЙ АРТЕЛИИН КОЛХОЗНИГУУДАЙ ХАНДАЛГА

Советскэ Союзай бүхы эрэгтэй эмэгтэй колхознигуудта, колхозно фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ, бүхы зоотехнигүүд ба **ветеринарна мэргэжэлтэдтэ**

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Колхозно тараашад, бүхы советскэ арадта адляар, СССР-эй эрадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбые гүйсэдхэхэ ба үлүүлэн гүйсэдхэхын түлөө нэгэн һаналтайгаар, нэгэн эрмэлзэлгэтэйгээр мүнөө ажаһуужа байна.

Сталинска шэнэ табанжэл бидэнэртэ, колхозно малшадта харюусалгатай ба хүндэтэй зорилгонуудые даалгана. Табанжэлэй түсэб орон соо адуу мориной тоо толгойе 46 процент, эбэртэ томо малнуудые 39 процент, хони ямаануудые 76 процент, гахайнуудые 1945 онойхитой жэшээлхэдэ 3 дахин үлүү олошоруулхаар түсэблэн хараална, түргэн үдэдэг малажалые, илангаяа шубуу үсхэбэрилхэ ажалые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхые түсэблэн хараална.

Малажалые хүгжөөхэ талаар табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар гүйсэдхэлгэһөө орониие мяха, һү, тоһо, хубсаһа ба үргэн хэрэглэлэй бусад зүйлнүүдэй ургажа байгаа эрилтые хангалга дулдыдаха ба советскэ арадай ажа амидаралай хэмжээе дээшэлүүлэлгэ дулдыдаха байна.

Бидэнэр, Жана-Турмыс гэжэ хүдөө ажалай артелиин колхознигууд манай ороной бүхы эмэгтэй, эрэгтэй колхозниигуудта, колхозно фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ, бүхы зоотехнигүүд ба ветеринарна мэргэжэлтэдтэ шэнэ табанжэлэй түсэбые гүйсэдхэхэ ба үлүүлэн гүйсэдхэхын түлөө, 1946 оной түсэбые болзорһоонь урид гүйсэдхэхын түлөө бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөе эмхидхэхэ дурадхалтайгаар ханданабди.

Социалистическэ мүрысөөндэ орожо 1946 он соо иимэ уялгануудые бэедээ даажа абанабди гэбэл:

1. Фермэнүүд дээрэ эбэртэ томо малнуудай тоо толгойе 10 процент, хони ба ямаае 30 процент, адуу мориие 12 процент хүртэр дээшэлүүлхэ ба гахайнуудай тоо толгойе 3 дахин олошоруулха.

2. 100 эмэ малнуудһаа бодото дээрэ түл абалгые иимээр туйлаха гэбэл: тугалые 92 толгойһоо доошо бэшэ, бэлшээридэ ябаһан адууһаа 85-һаа доошо бэшэ унагануудые, конюшнида байһан адууһаа 75-һаа доошо бэшэ унагануудые абаха, 105-һаа доошо бэшэ хурьгануудые абаха.

Нэгэ фуражна үнеэнһээ һү һаалгые 1600 литр ба хонин бүхэнһөө 3—3 килограмм нооһо хайшалха ябадалые туйлаха.

4. Малые бэлшээжэ шахаха ябадалые зүбөөр эмхидхэжэ эгээл тарган ба дундаһаа дээшэ маряатай мал гүрэндөө тушааха. 1946 он соо бэлшээжэ шахалгаһаа 1600 толгой хони ба 50 толгой эбэртэ томо малнуудые гаргаха.

5. Гүрэндэ 1300 центнер һү тушаалгын, 1375 центнер мяха тушаалгын, 32 центнер брынзэ тушаалгын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ. Тэрээнһээ гадна 50 центнер мяха ба 110 центнер нооһо гүрэндэ нэмэжэ худалдаха.

6. Малай тоо толгойе олошоруулхатай хамта эгээл шэмэтэй малнуудые шэлэжэ абаха аргаар нютагай үүлтэрнүүдые метизацилжа ба һайжаруулжа малай үүлтэрые һайжаруулха.

7. Бүхы шухала ветеринарна-профилактическа хэмжээ-ябуулгануудые саг болзор соонь ябуулха ба малай дунда үбшэн гаргахагүйн тулада малажалай фермэнүүдэй ветеринарно-санитарна харууһалга бэелүүлхэ.

8. Бүхэли сүүдхэ соо заатагүй бэлшээжэ малай бэлшээриие зүбөөр эмхидхэхэ, бэлшээриин газарнуудай ашаглалгада ээлжээ сахиха ябадалые нягталха ногооной конвейер байгуулха ба бүхы зун намарай үе соо малай һүрэгүүдые һайн тэжээлээр хангаха.

Малнуудые фермэнүүд дээрэ һайн шанартай үбһөөр ургамал ба таримал ногоонуудаар ба силосоор хангаха.

9. Октябриин нэгэн болтор малай байрануудые бултыень заһабарилха ба энэ жэл соо малай 9 байрануудые нэмэжэ бариха. Малай үбэлжэлгын эхилтэр жэл соо хэрэгтэй болохо бүдүүн тэжээлнүүдэй 70 процентыень малай байрануудай дэргэдэ буулгаха.

10. Малажалай түрүү стахановецуудай дүй дүршэлые дамжуулха хэрэгтэ тусгаар анхаралаа табижа фермын хүдэлмэришэдые бэлэдхэхэ ба шэнэшэлэн бэлэдхэхэ ябадалые малжэшээтэ һайнаар эмхидхэхэ. Малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй материальна ба культурно-ажаһуудалай хэрэгсэлнүүд тухай эсэшэ сусашагүйгөөр анхаралаа табижа мал харууһалагшад, чабанууд ба адуу харууһалагшадай тухай тусгаар анхарал гаргаха.

11. Малгүй зарим нэгэн колхозниигуудта туһалха зорилготойгоор олоһон ажалта үдэрнүүдэйнь тоодо оруулжа 40 толгой эбэртэ томо малнуудые ба 1000 хони ба ямаадые түсэбһөө үлүү гараһан малнуудһаа тэлэнэртэ үгэхэ.

Нүхэд малшад! табанжэлэй түсэбые гүйсэдхэхэ ба үлүүлэн гүйсэдхэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсогты! Орондоо мяха, һү, тоһо ба малажалай бусад продуктнуудые ехээр үгэе!

Манай алдарта Советскэ Эхэ орон мандаха болтогой!

Ленин—Сталинай парти—манай илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ мандаха болтогой!

Манай агуу ехэ вождь ба багша нүхэр Сталин мандаха болтогой!

Тус хандалга Казахска ССР-эй Джамбулска областиин Луговско районой Жана-Турмыс гэжэ хүдөө ажалай артелиин членүүдэй хамтын суглаан дээрэ абтаба.

И. В. Сталинай Зохёолнуудай нэгэдэхи том

Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитедэй тогтоолой еhоор, И. В. Сталинай зохеолнууд түрүүшынхеэ нэгэдхэн хэблэгдэхэнь.

И. В. Сталинай зохеолнуудай хэблэгдэжэ гараhан ябадал хадаа манай партиин идейнэ ажабайдалда шухала событи мүн болоно.

Социалистическэ революциин илалтын түлөө, манай орондо социалистическэ общество байгуулхын түлөө, советскэ гүрэнние байгуулха болон бэхижүүлхын түлөө большевистскэ партиин тэмсэлэй угаа ехэ түүхэтэ дүй дүршэлнүүд нүхэр Сталинай зохеолнууд соо согсологдонхой. Нүхэр Сталинай хүдэлмэринүүд дотор марксистско-ленинскэ теори хүгжөөгдэhэн ба шэнэ дүршэлөөр баяжуулагдаhан байха юм.

Нүхэр Сталинай хэблэгдэжэ гараад байгаа нэгэдэхи том дотор 1901 оной сентябрьhаа 1907 оной апрель хүртэрхи үе соо бэшэгдэhэн Зохеолнууд оронхой. Энэ том соо ороhон зохеолнууд хадаа Ленинэй хүтэлбэреэр марксистско-ленинскэ партиин—большевигүүдэй партиин үндэhэ hуури нуудай табигдажа байhан түүхэтэ үеые эли тодоор толилон харуулна. Нүхэр Сталинай зохеол бүхэн революционно ябуулгын али нэгэн асуудалнуудтай холбоотойгоор гарадаг ба тиимэ асуудалнуудта харюунуудые үгэhэн байдаг. Революционно үүсхэн байгуулха оюун бодол яагаад хододоо hонор байжа, бодото дээрээ үүлэhэнь хүдэлөөндэ анхаралтайгаар хандадагые, тэрэнэй алхам бүриинь гэрэлтүүлэн, тус хүдэлөөндэ теоретическэ ба шэнжэлхы ухаанай мэдэрэлэй хүсэ оруулдаг байhые нүхэр Сталинай зохеолнууд бидэндэ харуулна.

Нэгэдэхи том дотор мүнөө ороhон нүхэр Сталинай зохеолнуудынь нэгэдэхи томой оршол дотор нүхэр Сталинай зааhан еhоор, „ленинизмын үзэл суртал ба политикын түлэблэгдэн зохеогдожо үшөө дүүрээдүй байха үедэ“ бэшэгдэhэн байна (хуудаhан 11).

Өөрынгөө теоретическэ зохеолнуудаар нүхэр Сталин агуу ехэ Ленинтэй сугтаа ленинизмын агуу ехэ партиин үзэл суртала зэбсэгые шэрээhэн байна.

* * *

Россидо социализмын hургаалые хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнтэй холбуулха ябадал Ленинэй хүтэлбэри доро түрүүшынхеэ бэелүүлэгдэжэ эхилhэн байгаа. Социализмын hургаалые хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнтэй холбуулхын түлөө тэмсэл Закавказида нүхэр Сталинай хүтэлбэри доро ябуулагдаhан байна. Нүхэр Сталинаар байгуулагдаад, „Искрын“ удаа Россидохи эрхим марксистска газетэ болоhон „Брдзола“ гэдэг тус хэрэгтэ тон ехэ үүргэ дүүргээ hэн. 1901 оной сентябрьда „Брдзола“ газетын түрүүшын номерто үгтэhэн түрүү бэшэг, мүн 1901 оной ноябрь-декабрьда тус газетэдэ толилогдоhон „Россиин Социал-демократическа парти ба тэрэнэй ойрын зорилгонууд“ гэжэ статья нүхэр Сталинай Зохеолнуудай нэгэдэхи том дотор ороhон байна.

Социализмын hургаалые хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнтэй холбуулха бодолые „Россиин Социал-демократическа парти ба тэрэнэй ойрын зорилгонууд“ гэhэн статья дотороо нүхэр Сталин илангаяа гүнзэгыгөөр табиhан байгаа, энэнь Ленинэй «Юунhээ эхилхэб?», „Юу хэхэб?“ гэжэ гайхамшаг сэсэн зохеолнуудта адли удхатай. Россидо социализм байгуулха бодолой хүгжэлтые нүхэр Сталин өөрынгөө статья соо гайхамшаг эли тодоор найруулан бэшэхэ зуураа, революционно ябуулгые революционно теоритой холбуулха ябадал түүхэтэ хүгжэлтын түлэг ябаса соо яахадаа шухала болоhые харуулба.

Нүхэр Сталин болбол ойртон байгаа үе гол түлэбтөө хаанта засагые унагаахын түлөө политическэ тэмсэлэй үе болохо гэжэ ургтуулан мэдэhэн ба 2—3 жэлэй үнгэрхэдэ арадай революциин үзэгдэлые хаанта засаг хараха гэжэ зааhан байха юм. Энээнтэй зохилдуулан, социал-демократиин гол зорилгонуудые найруулхагаяа хамта, „хүсэн түгэс ба нягтаар эмхидэhэн организаци, тодорхойлбол—партиин организаци социал-демократида шухала, энэнь гансахан нэрээрээ бэшэ, мүн баhа өөрынгөө гол принципүүдээр ба тактическа үзэл бодолнуудаар нэгэдэнхэй байха болоно“ гэжэ нүхэр Сталин заана (хуудаhан 28).

* * *

Маркасистска партиин сурталай үндэhэ hууринуудые хараалан зохеолгодо зорюулhан нүхэр Сталинай зохеолнууд нэгэдэхи том дотор ороhон Зохеолнуудайнь дунда онсо hуури эзэлнэ.

Нүхэр Сталинай Зохеолнуудай нэгэдэхи том дотор ороhон „Кутайсаhаа бэшэгүүд“, „Партийна арсалдаанууд тухай тобшохоноор“ гэжэ теоретическэ удхашанарай, идейнэ баялигай талаар гайхамшаг брошюра ба „Социал-Демократа“ харюу“ гэhэн статья хадаа „Юу хэхэб“ гэжэ ном соо найруулагдаhан ленинскэ hургаалые хамгаалалгада, эдэнэй гүн ехэ удха ба шанарые тайлбарилгада зорюулагданхай. Тус зохеолнууд дотороо нүхэр Сталин болбол зүндөө бурилдэхэ гэhэн оппортунистическэ теорие гам хайрагүй, хатуугаар шүүмжэлжэ, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ оюун мэдэрэл ямар үүргэ дүүргэхэ байhые шэнжэлхы ухаанай еhоор гүнзэгыгөөр шэнжэhэн, тэрэшэлэн хүдэлмэришэн ангида революционно партиин ба революционно теориин ямар удхашанартайе тодорхойлон тайлбарилhан байна.

Нүхэр Сталин болбол зүндөө бурилдэхэ гэhэн меньшевитскэ теорие „Партийна арсалдаанууд тухай тобшохоноор“ гэжэ брошюра дотороо үй дэлдэхэ зуураа, зүндөө үүдэhэн хүдэлөөн хэзээшье социализмда hургэжэ шадахагүй гэдэг баталамжануудые эрид эсэргүүсэжэ буруушааhан байна.

„Ленинэй ба „олонхиин“ hанамжын еhоор хэрбээ хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн социалистическэ үзэл сурталтай холбоотой бэшэ байгааhаа—хосорхо, социальна революци хэжэ шадахагүй шэнгеэр зарим хүнүүд баталан хэлэдэг байна. Теэд, энэнь хооhон hанаан, сүлөөтэй хүнүүдэй хооhон hанаан гээшэ, иимэ hанаан имагта Ан. мэтын, урагшаа барагдаhан марксистнуудай тол гойдо орожо болохо байгаа бэзэ“ гэжэ нүхэр Сталин бэшэнэ (хуудаhан 103).

„Социал-демократическа гэжэ нэрлэгдэмээр бэшэ, ангиин тиимэ тэмсэлшье, тэдэ ангинуудай туласалдаануудшье хүдэлмэришэн ангиие социальна революцида эрхэбэшэ хүргэхэл байха“, тиимэ тула зүндөө үүдэhэн хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн хэзээшье социализмда хүргэжэ шадахагүй гэжэ баталан хэлэхэ гээшэ научна коммунизмын үзэл сурталтай холбоотой бэшэ ангиин тэрэ тэмсэлые доро хараха нигилизм ёhоной хандалга үүдхэхэ, үрэ гарахагүй, харша теори мүн гэжэ нүхэр Сталин заана.

Гэбэшье, хэрбээ зүндөө үүдэhэн хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн, эсэсэй эсэстэ, өөрөөшье социализмда хүргэжэ болохо байгаа hаань, научна социализм ба тэрээниие хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнтэй холбуулха ябадал ямар удхашанартай байхаб? „Хэзээ нэгэтэ, удаан сагай үнгэрhэн хойно, экономическа хүгжэлтэ хадаа хүдэлмэришэн ангиие заабол социальна революцида хүргэхэ, тиимэ болохолоороо, буржуазна үзэл бодолтой холбоогоо таhалхыень хүдэлмэришэн ангиие баалаха байна. Зүгөөр, энэ зам тон ута-удаан б түбэгшээлтэй байха“,-гэжэ нүхэр Сталин бэшэhэн байгаа (хуудаhан 105). Олон тоото үлүү хохидолдо оруулха ушартай удаан сагай төөрилгэ-түлгэлгын hүүлээр лэ хүдэлмэришэн анги зүндөө социализмда хүрэжэ болохо. „Ажа амидарха газартаа“ hаяар гү, үни боложо, хүнгэн гү, али хүшэр замаар ябажа хүрэхэнь хүдэлмэришэдтэ хамаагүй байлтай аал?“—гэжэ нүхэр Сталин бэшэнэ (хуудаhан 96).

Хүдэлмэришэн ангиин өөрынгөө сүлөөрэлгые бүри түргэнөөр, гэмтэл бүри багатайгаар туйлахынь тулада, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөе социализмай hургаалтай холбуулха шухала.

Оюун бодолой эдибхитэ үүргэ тухай, социалистическэ мэдэрэлэй үүргэ тухай hургаалые нүхэр Сталинай хүгжөөhэн ябадал хадаа шэнэ түхэлэй парти байгуулха хэрэгтэ тон ехэ туhа нэмэри болоhон байна. Зүгөөр, парти хадаа хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн социализм хоёрой нэгэдэлынь болохын тулада, революционно теори ба революционно ябуулгын нэгэдэлые өөрынгөө ажал ябуулгада бэелүүлхэ еhотой байна.

Ленин „Алхам урагшаа, хоер алхам гэдэргээ“ гэжэ суута ном соогоо пролетариадай хүтэлбэрилхы организаци болохо парти тухай hургаалые гайхамшаг сэсэнээр хараалан зохеоhон байгаа.

Ленинээр дэбжүүлэгдэhэн эмхидхэлэй ёhо гуримуудые өөрынгөө үгэнүүд дотор нүхэр Сталин тодорхой ба баримта түгэсөөр хамгаалhан байна.

Нүхэр Сталинай „Пролетаринарай анги ба пролетаринарай парти“, „Национальна асуудалые социал-демократи юун гэжэ ойлгоноб?“ гэhэн зохеолнууд большевизмын партиин эмхидхэлэй үндэhэ hууринуудые тодорхойлологдо зорюулагданхай.

„Пролетаринарай анги ба пролетаринарай парти“ гэжэ статья соогоо Уставай нэгэдэхи параграф тушаа Ленинэй найруулгые, парти байгуулха тушаа ленинскэ эмхидхэлэй принципые нүхэр Сталин гайхамшагаар тодорхойлон тайлбарилба. Эмхидхэлэй асуудалнуудаар меньшевигүүдэй оппортунизмые үй дэлдэн, нүхэр Сталин тэрэ статья дотороо хүдэлмэришэн ангиин, тэмсэжэ байгаа пролетариадай дайшалхы организацинь байха еhотой партиин шухала хүсэл зорилгонуудые үмөөрhэн байна.

Нүхэр Сталин болбол „Национальна асуудалые социал-демократи юун гэжэ ойлгоноб?“ гэhэн статья соогоо Россиин социал-демократическа хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл, централизованнэ парти байгуулха шухала байhые тодоруулхатаяа хамта, национальна асуудалаар марксистска теори зохеогоо.

Нүхэр Сталин болбол „Сакартвело“ („Грузи“) гэжэ газетэ хэблэн гаргадаг хилын саанахи бүлэг националистнуудhаа бурилдэhэн грузинска социал-федералистнуудай буржуазно-националистическэ партие тэрэ статья дотороо ходо сорьен шүүмжэлээ hэн. Тэрэ бүлэг националистнуудай тоодо мүн баhа анархистнууд, эсэрнүүд, национал-демократууд оролсодог байгаа. Нүхэр Сталин өөрынгөө шүүмжэлэлые „Армянска социал-делократическа хүдэлмэришэнэй эмхи“ гэдэг националистическэ организацида тэрэшэлэн эсэргүү шэглүүлhэн байха юм.

Нүхэр Сталин өөрынгөө статьянууд дотор федералистнуудые буржуазин туhамаршад гэжэ харуулжа, hамна сохео hэн.

„Национальна асуудалые социал-демотрати юун гэжэ ойлгоноб?“ гэhэн нүхэр Сталинай зохеолынь национальна асуудал тушаа марксистска теори зохеолгодо шухала зүйл болоно: тэрээн дотор найруулагдаhан үзэл бодолнууд нүхэр Сталинай „Марксизм ба национальна асуудал“ гэжэ зохеол дотор саашадаа хүгжөөгдэhэн байна.

1904—1907 онуудай үе хадаа эхин дээрээ Россидохи революционно хүдэлөөнэй ургажа байгаа дэбжэлтээр тэмдэглэгдэhэн юм, тиихэдэ революционно долгин улам өөдөө мушхаржа, 1905 оной октябрьда ниитын политическэ стачкэ байhан аад, тэрэ жэлэй декабрь соо зэбсэгтэ восстанида хүрэтэрөө орьелон бадарhан байна. Соробхилон бадаржа байгаа революци хадаа тусхайта тактика зохеохыень социал-демократиhаа эриhэн байгаа.

Нүхэр Сталин болбол Россидохи революциин түрүүшын алхамhаа хойшо, революциин ленинскэ стратеги ба тактикые эрид үмөөрэн, хэрэг дээрэнь бэелүүлhэн байха юм. „Кавказай хүдэлмэришэд, үhөөгөө абаха саг тулаа!“ гэhэн прокламаци дотороо нүхэр Сталин 1905 оной январьда иигэжэ бэшээhэн: „энэ революциин гол хүсэниинь городой ба хүдөөгэй пролетариат болоно, тэрэнэй туг баригшань таа ноёд либералнууд бэшэ, харин хүдэлмэришэнэй социал-демократическа парти мүн болоно“ (хуудаhан 78). „Революцие арад хэхэ юм, арад гэhэшэмнай—пролетариат ба тарияашад мүн“ (хуудаhан 139), „тарияашад хадаа революциин түрүү хүсэн болохо пролетариадтай эрид шууд нүхэсэхэ ябадалые шухал шалха байна“,—гэжэ нүхэр Сталин „Революционно саг зуурын правительство ба социал-демократи“ гэhэн статья дотороо бэшээ hэн (хуудаhан 140).

„Зэбсэгтэ восстани ба манай тактика,“ „Реакци дэбэржэ байна“, „Маркс Энгельс хоер восстани тухайда“ гэhэн статьянууд дотороо нүхэр Сталин зэбсэгтэ восстаниин шухалые тодоруулhан, тэрээние эмхидхэхэ эрилгэ табиhан байха юм. „Бүхэроссин восстанида имагта эмхидхэлэй талаарнь бэлэдхэхэ ба техническэ хүгэлбэри хангаха ябадал хадаа пролетариадай үмэнэ ажабайдалаар табигдаhан шэнэ зорилго мүн болоно“ (хуудаhан 138) гэжэ үмөглэн, нүхэр Сталин тус асуудалда меньшевигүүдhээ тад ондоогоор хандаhан байгаа. Хүдэлмэришэн ангиин үнэхөөр дайшалхы партиин зорилгонь юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа политическэ хүтэлбэриhээ гадна, мүн сэрэгэйшье талаар хүтэлбэри бэелүүлжэ мэргэжэхэ, сэрэгэй эрдэм ба сэрэгэй наука болон искусствыешье шудалха еhотой hэн гэжэ нүхэр Сталин харадаг байгаа.

Дээрэ дурсагдаhан „Революционно саг зуурын правительство ба социал-демократи“ гэжэ статья дотороо нүхэр Сталин шухала тактическа hанамжануудые найруулhан байна.

Пролетариадай ба тарияашадай революционно—демократическэ диктатура болохо саг зуурын правительство шухала гэжэ үмөөрхэтээ хамта, нүхэр Сталин болбол энэ правительство учредительнэ суглаанай болохые хүлеэнгүйгөөр демократическа шэнэдхэлнүүдые шадаал hаа үргэнөөр хэхэ ба багадхагдаhан программые бэелүүлхэ еhотой гэжэ зааhан байха юм. Саг зуурын правительство хадаа хуушануудые болюулан, шэнэ хуулинуудые гаргаха эрхэгүй гэжэ хэлэhэн меньшевигүүдтэ харюу сохилто хэхэдээ, „Революционно саг зуурын правительство ба социал-демократи“ гэhэн статьягайнгаа хоердохи бүлэг соо иигэжэ бэшэhэн байгаа: „Тиигэжэ хэлсэдэгынь будүүлиг муухай либерализмын үнэртэй бэшэ аал?.. Министрнүүдэй кабинет гэдэг юуб?—саг үргэлжын правительство бии байhанай үрэ болоно. Теэд, революционно саг зуурын правительство гэдэг юуб?—энэ хадаа саг үргэлжын правительствые үгы хэhэнэй үрэ мүн. Түрүүшынхинь—саг үргэлжэ байдаг армиин туhаламжатайгаар бии бүхы хуулинуудые дүүргэлтэ болгодог. Хоёрдохинь—бии бүхы хуулинуудые болюулжа, тэдэнэй орондо революциин дура хүсэлнүүдые жагсан бодоhон арадай туhаламжаар хуулита болгодог байха юм“ (хуудаhан 156).

Меньшевигүүдэй политикые hамна сохиhон ба большевизмын тактическа hургаалнуудые гайхамшагаар хамгаалhан нүхэр Сталинай үгэнүүд хадаа хаанта засагта эсэргүү эрид шууд тэмсэл ябуулхын тулада хүсэ шадалаа элсүүлхэ ба жагсааха хэрэгтэ тон ехэ үүргэ дүүргэhэн байна. Декабрьда болоhон восстаниин диилдэhэнэй hүүлээр „зэбсэг барижа бодоhоной хэрэггүй байгаа“ гэhэн меньшевигүүдэй буруу үзэлэй мэдүүлгэнүүдые буруушаан, нүхэр Сталин эрид шууд тэмсэhэн байна.

„Нягта нэгэдэлтэ парти, тэрэшэлэн партяар эмхидхэгдэhэн восстани ба добтолгын политика хадаа восстаниин илахын тулада мүнөөдэр бидэндэ шууд хэрэгтэй байна“,—гэжэ нүхэр Сталин бэшэнэ (хуудаhан 203).

Нэгэдхэлэй гэжэ нэрэшэhэн, РСДРП-гэй IV с“езд 1906 оной апрель hара дотор Стокгольмдо болоо hэн. Энэ с“езд дээрэ Ленинтэй хамта нүхэр Сталин революциин үедэ большевигүүдэй ябуулха хараае меньшевигүүдhээ эршалан хамгаалhан юм.

Россидохи ниитын-политическэ ажабайдалай хүгжэлтэдэ хоер зам: хуурмаг реформонуудай зам ба революциин зам гараха түлэбтэй болоод байна, тиигээд энэ хоердохи замдань пролетариадаар толгойлогдоhон революционно гаряашад ба жэжэ буржуази орожо байна,—гэжэ нүхэр Сталин „Мүнөө үеын байдал тухай“ хэлэhэн үгэ соогоо заагаа hэн. „Пролетариадай гегемони гү, али демократическа буржуазиин гегемони гү? иимэл асуудал манай парти дотор гаранхай, энээгээр лэ бидэ арсалдаатай байнабди“—гэhэн үгэнүүдээр өөрынгөө элидхэлые нүхэр Сталин дүүргээ hэн (хуудаhан 240).

С“езд дээрэ зүбшэгдэhэн асуудалнуудай дунда аграрна асуудал тон шухала hуури эзэлhэн байгаа. „Аграрна программые дахин хаража үзэхэ тухайда“ с“езд дээрэ хэлэhэн үгэ соогоо, тэрэшэлэн „Аграрна асуудал“ ба „Аграрна асуудалда“ гэhэн статьянууд дотороо нүхэр Сталин болбол газарые нютагай захиргаанай мэдэлдэ оруулха гэhэн меньшевистскэ программые буруушаан тэмсэhэн байха юм.

Нүхэр Сталин зохеолнуудайнгаа түрүүшын томдо бэшэhэн оршол соогоо аграрна асуудал тушаа большевигүүдэй hанал бодол тодорхойлолгын түүхые шэнжэлхы ухаанай еhоор толилхотоео хамта, буржуазна революциие социалистическэ болгожо хубисхан бадаруулха тухай ленинскэ теори партиин аграрна программые тодорхойлон тайлбарилха хэрэгтэ ямар удхашанартай байhые харуулаа.

* * *

Теори ба практикын нэгэдэлэй түлөө, теориие пролетариадай дайшалхы зэбсэг болгохын түлөө тэмсэл хадаа Ленин, Сталинай бүхы теоретическэ ба революцион но-практическа ажал-ябуулгануудта нэбтэрhэн ба нүхэр Сталинай зохеолнуудай нэгэдэхи том соо эли тодоор „Анархизм гү, али социализм гү?“ гэжэ нэрэтэйгээр ороhон байна.

Нүхэр Сталинай „Анархизм гү али социализм гү?“ гэжэ зохеолынь тобшохон оршол ба тэрэшэлэн: I. диалектическэ арга; II материалистическэ теори; III. пролетарска социализм гэжэ бүлэгүүдhээ бурилдэнхэй.

Социализм болбол реформизм, анархизм ба марксизм гэжэ гурбан гол үзэл суртал боложо хубаардаг. Реформизм хадаа социалистическэ революциие үнэндөө буруушаадаг ба капитализмhаа социализмда амгаланаар шэлжэжэ орохые номнодог, харин тиихэдэ анархистнууд өөhэдыгөө революционернүүд гээшэбди гэжэ зарладаг байна. Гэбэшье, анархистнууд хадаа пролетариадай диктатурые арсадаг тула бодото революционернүүдшье бэшэ, тэрэшэлэн жэжэ бүлгэмүүдэй социализм байгуулхые номлодог тула бодото социалистнуудшье бэшэ гээшэ,—гэжэ тэрэ оршол соогоо нүхэр Сталин заана.

„Анархизм гү, али социализм гү?“ гэhэн нүхэр Сталинай зохеолынь анархистнууд тушаа шууд эсэргүү гэхэ гү, али тодор хойлон хэлэбэл, марксизмай харша дайсадта эсэргүү шэглүүлэгдэнхэй байхын хамта, мүн баhа пролетарска социализмые философско-теоретическэ ба шэнжэлхы ухаанай-түүхэтэ үндэhэ hууриhаань, тодорхойлон хэлэбэл, диалектическэ болон историческа материализмhаа таhалхые hэдэгшэд—хубилан түрөөшэд, хоёр нюуртадые hамна сохиhон байха юм.

„Анархизм гү, али социализм гү?“ гэжэ нүхэр Сталинай зохеолынь юрын буляалдаанай шанартай зохеолнуудай хэмhээ ехээр үлэжэ гараhан байгаа. Нүхэр Сталинай энэ зохеол дотор марксизмын сурталай үндэhэ hууринууд шадамгаар найруулагдаhан, тодорхойлогдоhон ба тэрэшэлэн саашадаа хүгжөөгдэhэн байна.

Марксизмын характеристикые иимэ баталамжаар нүхэр Сталин эхилнэ гэбэл: „Марксизм болбол социализмын теори байхаhаа гадна, мүн Марксай пролетарска социализмай өөрэ эшэ абадаг бүхэли суртал, гүн ухаанай системэ мүн. Энэ гүн ухаанай системэ хадаа диалектическэ материализм гэжэ нэрлэгдэдэг“ (хуудаhан 297) Пролетарска социализм ба диалектическэ материализмын сурталнуудай таhаршагүй холбоон ба нэгэдэл тухай нүхэр Сталинай hургаал хадаа „Анархизм гү, али социализм гү?“ гэhэн нүхэр Сталинай зохеолой гол удхые бүрилдүүлнэ. Марксизмын сурталые нүхэр Сталинай хамгаалhаниинь, мүн пролетарска социализм ба диалектическэ материализмын таhаршагүй холбоое тодоруулhаниинь „Анархизм гү, али социализм гү?“ гэжэ зохеол соонь гайхамшаг тодорхойгоор найруулагданхай.

Ажабайдал гээшэ хэзээ бүхэндэ хүдэлжэ, хубилжа байдаг юм, мүн тэрээн дотор „шэнэ ба хуушан, ургажа ба хосоржо байhан, революционно ба контрреволюционно“ зүйлнүүд бии байдагые „диалектическэ арга“ гэжэ бүлэг соогоо нүхэр Сталин тодоруулhан байна. „Ажабайдал дотор түрэдэг, үдэр бури ургадаг зүйлнүүдые хүсөөр барижа болошогүй, тэрээнэй урагшаа дабшаhан хүдэлөөе зогсоохын аргагүй“ (хуудаhан 298).

Ажабайдалай энэ ёhые одоо сагай хүдэлөөндэхи гол хүсэн болоhон пролетариадта түшэглэгшэ научна социализм хараадаа абадаг байна. Яахадааб гэбэл, „пролетариат хадаа саг үргэлжэ ургажа ба бүхэжэжэ байдаг, ниитын ажабайдалые урагшань дабшуулдаг, өөрыгөө тойруулан бүхы революционно элементнүүдые суглуулдаг, имагта гансал анги мүн...“ (хуудаhан 300).

Хүдэлөөн хадаа тоогой хубилалтануудай ба шанарай хубилалтануудай хоёр формын нэгэдэл, мүн баhа таhалгаряагүй ба забhарлалтай хүдэлөөнэй эволюциин ба революциин нэгэдэл мүн,—гэжэ нүхэр Сталин зааhан байха юм.

„Эволюци хадаа революциие бэлэдхэдэг, тэрээндэ hуури бии болгодог, харин революци хадаа эволюциие түгэсхэдэг ба тэрээнэй саашанхи хүдэлмэридэ туhалдаг байна“ гэжэ нүхэр Сталин бэшэнэ (хуудаhан 301)

Бодото байдалай диалектика гэдэг юуб гэбэл, үзэгдэл бүхэн положительно ба отрицательна зүйлые—„hайниие“ ба „мууе“ өөртөө багтаадаг байна,—гэжэ нүхэр Сталин hургана. „Демократическа республика бүхы талаараа hайн гү, али бүхы талаараа муу гэжэ хэлэжэ шадахагүйбди? Үгы, шадахагүйбди! Юундэ? Ушарынь, демократическа республика болбол феодальна ёhо гуримуудые hандаргахадаа, нэгэ талаараа hайн байна, теэд нүгөө талаараа—буржуазна ёhо гуримуудые бүхэжүүлхэдээ муу байна. Тиимэ ушарhаа, бидэнэр иигэжэ хэлэнэбди: демократическа республика болбол феодальна ёhо гуримуудые hандаргаhанайнгаа зэргээр hайн байха юм, тиин бидэнэр тэрэнэй түлөө тэмсэдэгбди, гэхэ зуура тэрэ хадаа буржуазна еhо гуримуудые бүхэжүүлдэгэйнгээ зэргээр муу болодог, тиихэдэнь бидэнэр тэрээндэ эсэргүү тэмсэдэгбди“—гэжэ нүхэр Сталин бэшэнэ (хуудаhан 306—307).

Нүхэр Сталин „Материалистическэ теори“ гэжэ бүлэг соогоо дуализмын ба али бүхы холи... үзэлэй юушье бүтээхэ шадалгү... балшыса элирүүлэн, марксисто... hургаалтай монизмые тэмдэглэ... Марксистка теориин монизм ... даа байгаалиин ба ниитын а... байдалай бүхы үзэгдэлнүүдые ... териальна нэгэ уг узууртай га... харадаг байна.

„Материальна ба идеальна ... лаар—хоёр янзаар тодорхойл... доhон, нэгэдэмэл ба хубаагда... гүй байгаали; материальна ... идеальна талаар—хоёр янзаар ... дорхойлогдоhон, нэгэдэмэл ба ... б агдашагүй ниитын ажабайдал ... жэ—иимэ еhоор лэ байгаалиин ... ниитын ажабайдалай хүгжэлтые ... раха еhотойбди.

Материалистическэ теориин ... низм иимэл байна“ (хуудаh... 312—313).

Байгаалиин ба обществын орши... байлгын ба хүгжэлгын хоёр фо... мын энэ нэгэдэлдэ материалы... талань идеальна талаhаа түрүү... нэ.

„Мүнөө манай толгой дотор ... дэб ойлгомжо ба бодолнууд ям... еhоор түрэнэб гэбэл, мүн эндэш... байгаалиин ба обществын түүхэ... гохеолдодог ушар хуряангыга... дабтагдадаг байhыень ажагла... еhотойбди»—гэжэ нүхэр Стали... бэшэнэ (хуудаhан 319).

Марксизмын бүхы суртал... пролетарска социализмай холбо... ниинь нүхэр Сталинай энэ зохео... соо тодорхойлон тайлбарилагдан...

Эхин түрүүн ажаhуудалай м... териально-экономическэ эрхэба... алнууд хубилдаг, тиигээд уда... луулан хүнүүдэй мэдэрэлынь х... билдаг байна. „Али нэгэн идеала... тайлбари баримтые хүнүүдэй у... раг тархи соо, тэдэнэй фантаз... соо бэдэрхэ бэшэ, харин тэдэнэй... экономическа эрхэ-байдалай хүг... жэлтэ дотор бэдэрхэ хэрэгтэйн... элитэ. Экономическа байдалы... шэнжэлhэнэй үндэhэ hуури дээ... рэ бүрилдэhэн лэ идеал hайн б... хэрэглэжэ боломоор байна. Эко... мическа архэ-байдалые хэрэгсэ... дэггүй, тэрээнэй хүгжэлтэдэ ту... шэглэдэггүй бүхы идеалнууд хэ... рэггүй ба хэрэглэжэ боломоор б... шэ байна»—гэжэ нүхэр Стали... бэшэнэ.

Мүн саашадаа: мэдэрэл гэдэг... ажаhуудалаар тодорхойлогдодо... халань, „арадай гуримууд ба за... шалнуудай, тэдэнэй политическ... байдалай үндэhөөрөө нэгэмүhэ... хубилалсахынь тулада, экономи... ческа харилсаануудые үндэhэ... рэнь шэнэдхэн байгуулха ябадал... да туhалха ёhотоймнай элигэ... (хуудаhан 319—320).

Социализмын түлөө тэмсэлшэ... дэй бодото ажал-ябуулгадаа ху... тэлбэри болгохын тулада марксис... тска материалистическэ теориhо... эшэ абажа хэхэ тобшололнууд... тиимэ байна.

Нүхэр Сталин болбол засагые пролетариадай эзэлэн абалгаар, пролетариадай социалистическа диктатурые тогтоолгоор эхилхэ еhотой социалистическэ революциин зайлашагүй шухалые „пролетарска социализм“ гэжэ бүлэг соогоо шэнжэлхы ухаанай еhоор тодорхойлон тайлбарилаад, коммунизмын нэгэдэхи ба дээдэ шатын гол шэнжэнүүдые тодорхойлхо зуураа, дээдэ шатадань гарахын тулада „хүсэд хүгжэнхэй үйлэдбэриин хүсэн ба хүнүүдэй социалистическэ мэдэрэл, тэдэнэй социалистическэ гэгээрэл“ шухала гэжэ заана (хуудаhан 338).

«Анархизм гү, али социализм гү?» гэhэн нүхэр Сталинай зохеолынь марксизм-ленинизмын теоредо, большевистскэ партиин теоретическэ үндэhэ hууринуудые зохёохо хэрэгтэ тон ехэ туhа нэмэри болоно.

* * *

Мүнөө нэгэдэхи том дотор ороhон Зохёолнуудаа нүхэр Сталинай бэшэhэн сагhаань хойшо Россиин хүдэлмэришэн анги, большевигүүдэй парти өөhэдынгөө хүгжэлтын тон ехэ зам гаталжа гараhан байна.

Ленинэй hургаал ба хэрэгые үргэлжэлүүлэн, агуу ехэ Сталин болбол советскэ ниитын байгуулалтые эмхидхэхэ советскэ гүрэнэй байгуулалтын хүгжэхэ, батажаха замууд ба арганууд тухай гайхамшаг сэсэн hанал бодолнуудаар баяжуулан, марксистско-ленинскэ теориие урагшань дабшуулаа. Марксистско-ленинскэ hургаал мүнөө шэнэ ойлгомжоор социализм ба советскэ гүрэн байгуулха хуулинуудай ойлгомжоор, коммунизм байгуулха хуулинуудай ойлгомжоор баяжуулагдаа.

Теори хадаа тэмсэлэй ба бүтээн байгуулгын хэрэгтэ дайшалхы зэбсэг мүн гэжэ нүхэр Сталинай зохеолнууд бидэндэ hургаал үгэнэ. Тус зохеолнууд болбол советскэ арадые коммунизмын түрүү оюун бодолоор зэбсэглэн, үүсхэн байгуулагша марксизмын эрхим жэшээнүүдые бидэндэ харуулна.

„Культура ба ажабайдал“ гэжэ газетэ, июлиин 23-ай №1.

...спублика дотор

...путадтайгаа уулзаба

...ин СССР-эй Верховно Сове... депутат Тогочи Данзанов Зэ... аймагай Ленинэй, Кагановичын, ...эй, Чапаевай нэрэмжэтэ кол... ...аар ба аймагай центртэ һун... ...тая уулзаба. Энэ уулзалга... дээрэ нүхэр Данзанов СССР-... Верховно Соведэй сессиин дүн... хөөрэлдөө хэһэн байна. Удаань ...Данзанов саашадаа улам һай... ажаллахыень һунгагшадые...

М. ЦЫРЕМПИЛОВ.

...нган түхэриг шүүгээ

...ин аймагай ОРС-ын хүдэлмэ... ...нүхэр Мария Буинова мүн... ...ба эд зөөриин 4-хи лоторейн ...эр 15 мянган түхэригтэ сэн... ...ракулева пальто һаяхан шүү... ...на. Тиигээд нүхэр Буинова ...тэ шүүбэрээ мүнгөөрынь аба... ...на.

...ндэ мал худалда абажа ...ахалхань

...Бурмонкоопсоюз гүрэндэ ...далдажа абаха хүдэлмэриие ...нь. Бурмонкоопсоюз болбол ...жа абаһан малайнгаа сэндэ ...үүдтэ хүдөө-ажахын машина ...зэмсэг үгэхэ юм. Хоер мори... тармуур, 14 жатка гэхэ мэтэ ...нууд бии.

...адай барилга дээрэ

...менай аймагай центрын ажал... ...онь һараһаа эхилжэ центртээ ...рижа захалһан юм. Промком... ...й хүдэлмэрилэгшэд илангаяа ...тэйгээр хабаадана. Энэ садай ...ын хүдэлмэри һаяар дүүргэг... аймагай центрын ажалшад ...рнаар сагаа үнгэргэхэ арга... ...лохонь.

Б. ШОЕНОВ.

...у заводто—Улаан туг

...убликын загаһанай ажаүйлэд... ...предприятинуудай дунда ...һара соо дэлгэрһэн социалис... ...кэ мүрысөөндэ Мысовойн зага... заводой коллектив илаба.

...загаһанай завод (директорынь ...Корнаков, парторгынь нүхэр ..., завкомой түрүүлэгшэнь нү... ...евметжицкий) 1946 оной зага... ...илгын хоердохи кварталай ...е 139 процент гүйсэдхэһэн, ...һарын түсэбые 218,8 процент, ...рэндэ загаһа тушаахэ түсэбөө ...процент дүүргэһэн байна.

...АССР-эй Министрнүүдэй Со... ба ВКП(б)-гэй Обкомой дам... ...ын Улаан тугые Горячинска ...най заводой коллективһээ ..., Мысовойн загаһанай заводто ...лха гэжэ БМАССР-эй Ми... ...нүүдэй Совет шиидхэбэ.

Эрхим прииск

...инска шэнэ табанжэлэй тү... ...н жэлэй түсэбые алта угаал... ...үлүүлэн дүүргэхын түлөө үргэ... ...дэлгэрһэн социалистическэ мү... ...дэ «Баргузинзолото» гэжэ ...надай приискнүүд һайн өм... ...нуудые туйлаба. Энэ комби... приискнүүд бүхэн июнь һа... ...а даалгабари хүсэд дүүргэһэн ... Харин приискнүүдэй хоорон... ...ипикан гэжэ прииск (директо... ...нүхэр Гарманов) түрүүлбэ. ...приискдэ ВКП(б)-гэй Баунтын ...ой ба аймгүйсэдкомой дам... ...тын Улаан туг барюулагдаһан ...

...ал үсхэбэрилхэ ...түсэбөө дүүргэв

...румканай аймагай Дырэнэй со... ...эвенкнүүдэй колхоз мал үсхэ... ...хэ энэ жэлэйнгээ түсэб дүүр... Энэ колхоз болбол мал үсхэбэ... ...түсэбөө морин-адаһаар 110 ...ент, томо-бодо малаар—136 ...ент, оро үсхэбэрилгөөр—108 про... ...дүүргэһэн байна. Мүнөө түс... ...озойхид малайнгаа үбэлжэлгые ...мээр үнгэргэхын түлөө үбһэ ...алгынгаа хүдэлмэри эмхитэй... үнгэргэжэ байна.

60 мянган түхэригтэ бүд абаа

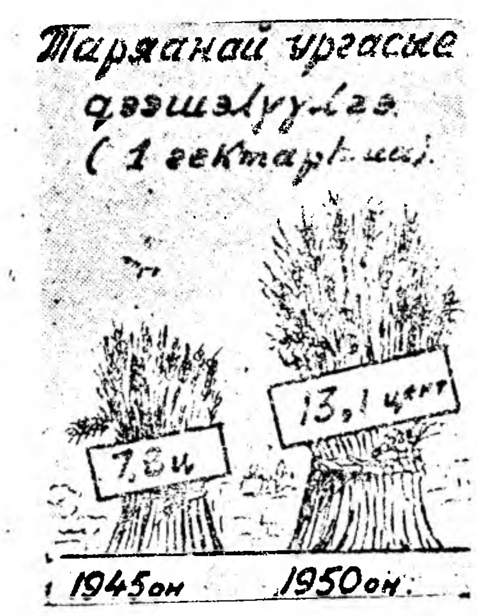
...румканай аймагай Дырэнэй с... ...ой Ленинэй нэрэмжэтэ колхо... ...үүлэгшэнь нүхэр Эрдынеев) ай... ...соогоо эгээн түрүү гүрэндэ ...о тушааха уялгата даалгабаря... ...гэбэ. Энэ колхоз 39 центнер ...о тушаахынгаа орондо 52 цент... ...һайн шанартай нооһо гүрэндөө ...аһан байна. Гадна түс колхоз ...акупта 50 центнер нооһо тушаа... ...тэрэнэйнгээ сэн 60 мянган түхэ... ...э 2200 метр бүд абаба. ...ө 1000 метр бүд нэмэжэ абаха ...на. Энэ абтаһан бүдынь эгээн ...үн эрхим хонишодто үгтэхэ юм.

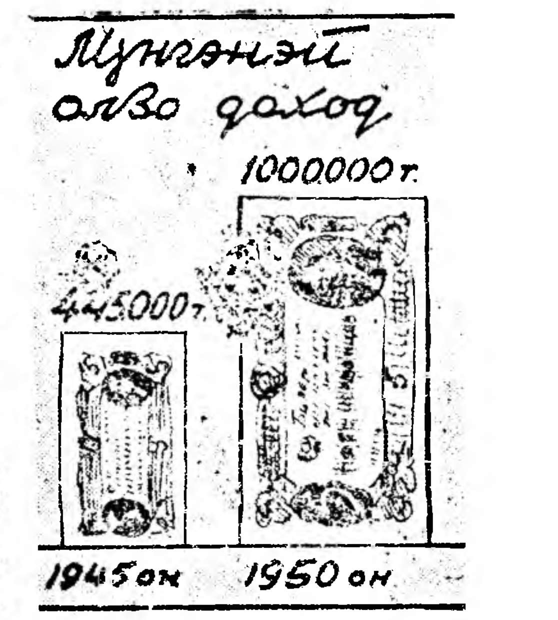
Манай колхоз иигэжэ хүгжэхэ

Хэжэнгын аймагай „Зургаанай зам" колхозой хүтэлбэрилэгшэд колхозойнгоо табанжэлэй түсэб тухай хөөрэнэд

Һаяхан Хэжэнгын аймагай „Зургаанай зам" колхозой правлени шэнэ табанжэл соо хэхэ хүдэлмэриингөө түсэб зохеожо, колхознигуудай хамтын суглаан дээрэ баталһан байна. Шэнэ табанжэл энэ колхоздо хэды шэнээн хүгжэлтэ асарха байһан тухайнь энэ артелиин хүтэлбэрилэгшэд хөөрэжэ үгэбэ. Тэрэ түсэбые доoро тунхаглажа, та уншагшадай анхаралда хүргэнэбди.

I. Юрэнхы зорилгонууд

Дүрбэдэхи табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаһан агууехэ зорилгонууд болбол социалистическэ ажаүйлэдбэри ба хүдөө ажахые улам үргэдхэхэ байна. Энэ үе соо советскэ арад зон немецко-фашистска булимтаргашадай һандаргаһан районуудые һэргээн бодхоогоод, ажаүйлэдбэри ба хүдөө ажахын продукци гаргалгаар дайнай урда тээхи хэмжээ хэтэрүүлэн үлүүлхэ зорилготой байха юм.

Хүдөө ажахын хүгжэлтын ашаар ниитэ ажалшад үргэн хэрэгсэлэй эд бараа ба элбэг эдеэ хоолоор хангагдажа, колхозно таряашад болон бүхы советскэ арад зоной материальна байдал бүри һайжарха байна.

Шэнэ табанжэлэй амжалтанууд завод, совхоз, МТС ба колхоз бүхэнэй түс бүриин ажал дээрэһээ дэлгэрэн харагдаха тула, эдэнэр хэды шэнээн юу бүтөөхын түлөө оролдохо тухайгаа хараадуулжа, урид-шалан багсааһан өөрынгөө түсэб табижа, тэрээнээ бэелүүлхын түлөө тэмсэхэ ушартай болоно.

Тиимэ дээрэһээ шэнэ табанжэлэй түсэб тухай хуулиин гарахатай хамта өөрынгөө колхозой энэ саг соо бүтөөхэ түсэбые зохеон табиха бодол түрэһэн байгаа.

Нютагай специалистнуудай туһаламжатайгаар доoро дурсагдаһан түсэб зохёожо, правлениин үргэн һуудал актив дээрэ зүбшэжэ һайшаагаад, хамтын суглаагаар баталһан байнабди.

Колхозой табанжэлэй түсэб соо дурсагдаһан гол зүйлнүүдые доoро тобшологдобо.

II. Малажалай саашанхи хүгжэлтын талаар

Эбэртэ малай фермэдэ

Эбэртэ томо малай тоо толгой 1945 ондо 785 байһан һаа табанжэлэй эсэстэ 1217 болгогдохо юм. Һаамхай үнеэд 250 һаа 387 хүртэр үдэхэ.

Фермэ дээрэ һүтэй үүлтэрэй симментальска буханууд 8-һаа 13 болгогдожо, малай ороондо оруулалгые зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар табанжэлэй һүүлдэ, һүрэгтэ ниилэхэ түлэй гараса—210 һаа 350 болгогдохо ба үнеэдэй һубайралган зогсоогдохо.

Малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ тухай гол һаналаа хандуулжа, нютагай үүлтэрые симментальска үүлтэртэй үнеэдые һайжарһан һүтэй үүлтэрэй үнеэдые тусгаар таһалжа үсхэхэбди. Иимэ зорилгоор госплемхозһоо 5 толгой симментальска үүлтэрэй бухануудые худалдажа абахамнай.

Энэ табанжэл соо 50 толгой сар һургажа, хамта 120 унамхай сартай болохобди.

Хони ямаадай фермэдэ

Хониной һүрэг 2540-һөө 4572 болохо ба ямаан 420-һоо 756 болгогдохо юм. Эдээн сооһоо 5058 хони-ямаад метизировалагдаһан байхадань, гадна нютагай үүлтэрэй 270 хонид тусгаар таһалагдажа шэнэ бонитировкын ёһоор, дэгэлэй арһанай хонид нэрэмжэтэй, сагай уларилдаа зохилдоһон үүлтэр онсошолон үдхэгдэхэ болоно.

Манай колхозой һайжаруулһан үүлтэрэй хонид сооһоо жэлдэ 3-4 хурьга үгэдэг (эхирээр үдэдэг) үүлтэр бии болгогдоһон тула, тэдэниие тусгаар илгажа, тааараха условидо үдхэхын зорилго табигдаха юм.

Түлэхэ хони ямаад 80 процент нэмэжэ олон болохо тула, 1945 ондо 1200 хурьга һүрэгтэ ниилүүлжэ абаһан һаа, 1950 ондо 2220 хурьга түрүүлхэ, 100 эшэгэ 1945 ондо абаһан һаа, 185-ые 1950 ондо абаха гэхэ мэтээр хараалагдана.

Адуу моридой фермэдэ

Адуунай тоо толгой табанжэл соо 300-һаа 405 болгогдохо. Донской үүлтэрэй азарга хоер толгой абажа, үүлтэр һайжаруулагдаха ба 1950 ондо 150 гүүд унагалха болоно. Илангаяа ажал дээрэ баригдаһан гүүд һубайрдаг тула сар ба мори уналга үргэнөөр эрхилжэ, гүүдые сулөөлхэ, табанжэлэй һүүлдэ хүдэлмэриин 135 моридтой болоһон байхабди. Жэл бүхэндэ 100 гүүнһээ 60 унага түрүүлжэ һүрэгтэ ниилүүлхээр хараалагдаба.

Гахайн фермэдэ

Манай колхоздо гахай үдхэлгэ һайнаар табигдажа шадагдаагүй, һайн томо үүлтэрэй гахайтай болоодүй байһан байна. Тиимэ дээрэһээ нэгэ азарга гахай худалдажа абаад, үүлтэр һайжаруулхабди.

Мүнөө байһан 7 эхэ гахайе 1950 ондо 70 толгой болгохо. Нэгэ эхэ гахайһаа дунда зэргээр 8 поршоонхо абадаг болохоор түсэблэгдэбэ. Гадна, гахайн шухала эдеэ хоол болохо-корнеплод фермэ шадарань таридаг байха ба гахай шахадаг байха ажал мүн хараалагдаба.

Шубуунай фермэдэ

Шубуунай фермэдэ эмэ тахяагай тооe 65-һаа 500 болгохобди. 1947 онһоо эхилжэ зүты бариха ажалые эрхилдэг болохо ба табанжэлэй эсэстэ 15 бүлэ зүгытэй болоһон байхабди.

Ангай фермэдэ

Халтар хара эмэ үнэгэдэй тооe 5-һаа 15 болгогдохо. Ангай фермын жэлэй олзо 3800 түхэригһөө 30.000 түхэриг хүртэр үргэгдэхэ юм.

Адуу малаа ашаг шэмэ ехэтэй болгохо

Малай тоо толгой олошоруулхын хамта, тэдэнэрэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ зорилго табигдана. Тиимэ ушарһаа нютагай үүлтэрэй нэгэ үнеэнһээ жэл соо 500 литр һү һааха, ехэ хонин бүриһөө 2,3 кг нооһо хайшалха ба 200 грамм хөөбэр ямаан бүриһөө һамнаха.

Бүхы дээрээ һү 80000 литрһээ 175000 литр болгохо, нооһо 2500 кг һаа, 6075 кг. болгохо бодолтойбди.

Үбһэ тэжээл

Малай үдэхэ бүри үбһэ тэжээл ехэ хэрэглэгдэхэ тула, тэжээлэй баланс 1945 онойхиһоо хоер хуби нэмэхэ юм. 1945 ондо 2200 га газар сабшалантай һаа 2800 га болтороо үргэдэхэ. Сабшалан һайжаруулһанай ба уһалһанай һүүлдэ га бүриһөө 20 центнерһээ доошо бэшэ үбһэ абахаар хараалагдаба. 25 км. шэнэ һубаг татажа, 500 га намаг хатаагдаха ба 100 га шугы бургааһан сэбэрлэгдэжэ, сабшалан үргэдхэгдэхэ юм. Жэл бүхэндэ 2000 га сабшалан уһалагдахын хажуугаар, табанжэл соо 500 га сабшалан дээрэ үтэг шэбхэ тараагдаха юм.

Энэ ажалаар иволгынхидай уряалда харюу болгон мүнөө жэлдэ иимэ ажалнууд хэгдээ гэбэл: сабшалан дээрэ 4500 тэргэ наг шэбхэ гаргагдаа. 1150 га газар уһалагдаад, 300 хана шэнэ посхоод баригдажа, сабшалан хаагдаһан байха юм. Луговодческо звено эмхидхэгдэнхэй. Тэрэ звенодо 7 хүн үргэлжэ ажаллана.

Фермэ шадарай тарилга

Энэ жэлдэ 3 га турнепс хэгдэһэн тула малда нэмэри хоол болоно. 50 га таряанай газар фермэнүүдтэ үгтэхэ байна. Тэрээн дээрэ малшадай хүсөөр пар хахалагдаха ба корнеплод, американска хяаг үбһэн, хартаабха мэтэнүүд тарилгдаха., 1950 ондо фермэ шадарай тарилга 35 га болгогдохо.

Таримал ногооной ургаса дээшэлүүлхэ ба жэл бүхэндэ 20 га хүхэ таряа тариха, 5500 центнер силос дарадаг байха.

Адуу малай байра

Бүхы малнууд үбэлэй байдалаар дүүрэн хангагдаха гэбэл: табан жэл соо адуу малай шэнэ барилганууд бүтээгдэхэ ба хуушан барилганууд һэльбэгдэхэ.

60 мориной багтаха шэнэ конюшня 1946 он соо баригдажа гүйсэдхэгдэхэ. 500 хурьганай байха ягнятник ба 20 гүү түрүүлхэ хоер гэр 1948 ондо шэнээр баригдаха байна. Малшадай байха 96 дүрбэлжэн метр зайтай хоер шэнэ гэрнүүд баригдаха.

Хэрбээ 1945 ондо нэгэ колхознигто хамтын 2,4 бодо, 5,7 жэжэ мал хүртэхэ байһан һаа, 1950 ондо (энэ хугасаа соо мүн хүнүүдэй нэмэхын жэшээгээр) нэгэ хүндэ 3,8 бодо, 10,2 жэжэ мал хүртэжэ тоологдохоор, түсэбөө үлүүлэн дүүргэхын хойноһоо тэмсэхэ зорилго табигдана.

III. Таряанай ургаса дээшэлүүлхын түлөө

Табанжэлэй түсэб тухай хуулиин ёһоор, таряанай ургаса дээшэлүүлхэ ехэхэн зорилго колхозно таряашадай урда табигдана. Хэрбээ дунда жэшээгээр га бүриһөө энэ жэлдэ 7,8 центнер ороoһото таряа хуряаха байһан һаа, 1950 ондо 13,1 центнер ургуулжа абахын түлөө тэмсэхэ болонобди.

Севооборот

Иимэ дээрэһээ, энэ жэлһээ эхилжэ ногоо тарилгатай севооборот гээшые жэгдэрүүлхын хамта, культуранудай ээлжээ зүбөөр һэлгэсэлдүүлжэ, газарай үрэжэлтэй хүрьһые тоxонюулха услови дэлгэрүүлхэ.

Сэбэр пар хэрэгтэй

Мүн пар хахалалга тэрэнэй элдүүри түсэблэгдэһэн байха юм. Гадна, ургаса дээшэлүүлхын хамаатай бүхы хэмжээнүүд, илангаяа шииг нойто бариха арганууд: саһа тогтоолго, наг шэбхэ тараалган үргэнөөр эрхилэгдэхэ ба жэл бүри ехэдхэгдэхэ. Баһа 100 гектарһаа доошо бэшэ таряанай газар канаваар уһалагдадаг байха юм.

Эдэ бүхы хэмжээнүүдые эрхилһэнэй эсэстэ таряалангай ургаса ургэгдэхэ гэбэл: гектар бүхэнһөө шэниисэ—15 центнер, овес—10 центнер, капуста—140 центнер гэхэ мэтэ абтаха болоно. 1950 ондо ороoһото таряа 9230 центнер хуряажа абаха болохобди.

Агротехникые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ

Тарилга үйлэдбэрилгын шанар дээшэлүүлжэ, агротехническэ эрилтэнүүдые уялгата ёһоор хангаха ба таряалангай харууһа оролдолгые һайса үйлдэжэ богони саг соо үрилтэгүйгөөр таряагаа хуряадаг болохабди.

IV. Шэнэ табанжэл соохи барилганууд

Дээрэ дурсагдаһан малажалай байра байдалнуудһаа гадна ажал үйлэдбэриин ба культурна һуудалай барилганууд бүтээгдэхөөр хараалагдана. 1947 ондо 30 киловатт хүсэтэй электростанци барижа, бүхы колхознигуудаа электро гэрэлээр хангаха.

Мүнөө байһан 50 точкотой радиоүзелээ аккумуляторна болгожо, фермэ, полевой станүүдтэ оруулхаар түсэблэгдэбэ. 200 хүнэй һуурита типовой клуб 1948 ондо баригдажа гүйсэхэ.

Мүн табан жэл соо үхибүүдэй шэнэ ясли (50 оронтой), гостиница, түрэлгэнэй гэр, типовой баня гэхэ мэтэ баригдаха байна. Гадна табанжэлэй түсэб бэелүүлгэдэ үндэр дүүргэлтэ харуулһан колхознигуудые оруулха 5 шэнэ гэр байра түхеэрэгдэхэ.

Тэрэ мэтэ, модо дархалха, түмэр дархалха гэрнүүд, пекарни, тоһоной завод, гараж, машинын сарай барихаар түсэблэгдэбэ.

Колхознигуудай олзо дээшэлүүлхын түлөө

Таряанай ургаса дээшэлүүлхэ, малай ашаг шэмые ехэдхэхэ ба үдхэхэ колхозой табанжэлэй түсэбые бэелүүлээд байхада али бүхы юумэн элбэгжэжэ, колхозой олзо улам ургахань дамжаггүй.

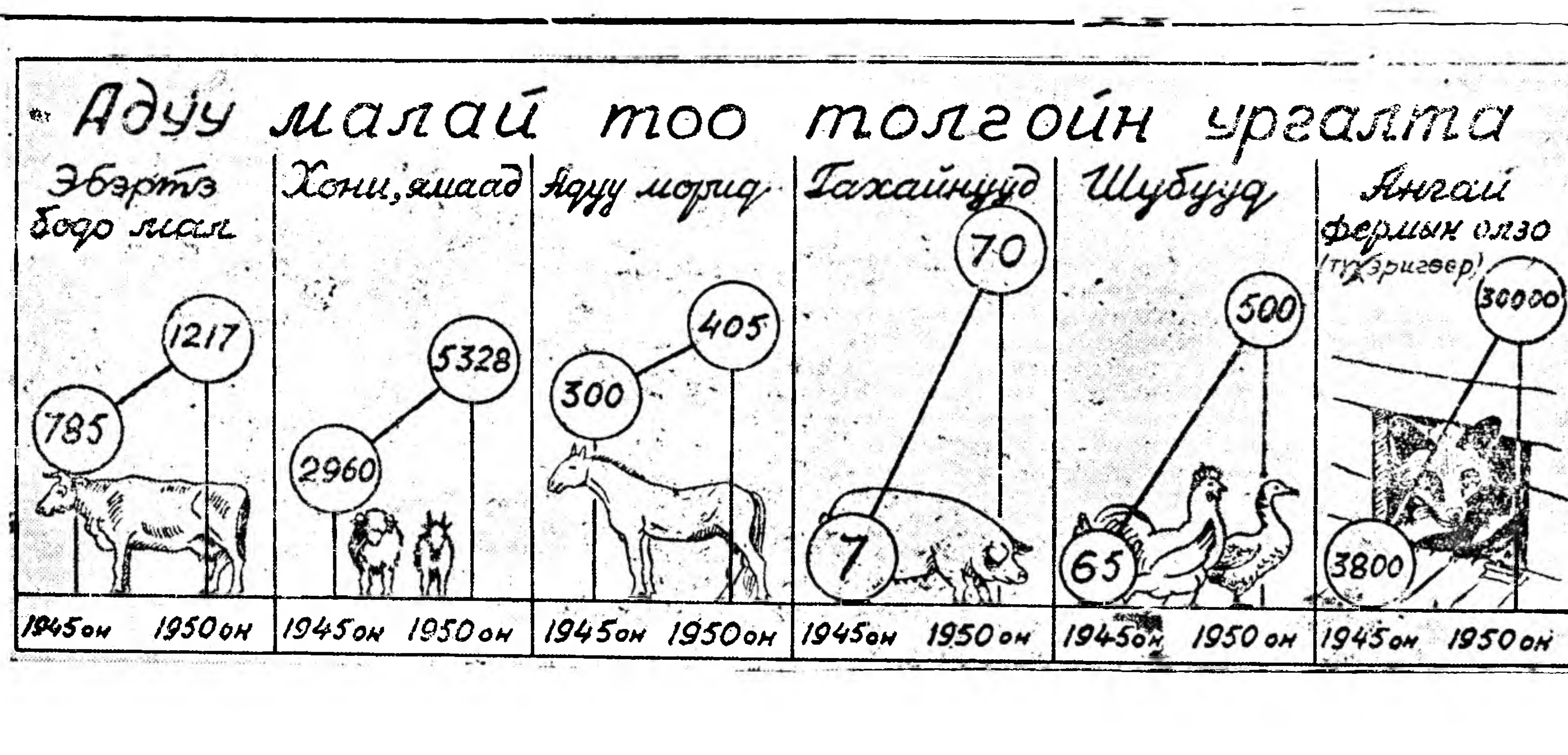
1945 ондо колхозой мүнгэн олзо 445.000 түхэриг байбал, табанжэлэй эсэстэ 224 процентээр ургажа, нэгэ миллион түхэригэй олзотой болохо юм. 1944 ондо 4 түхэриг 50 мүнгэ, 1945 ондо 2 түхэриг 60 мүнгэ гэхэ мэтэ ажалта үдэртэ хубааһан байгаабди. Табанжэлэй һүүлдэ нэгэ ажалта үдэртэ юун хүртэхэб гээ һаа: мүнгэн—7 түхэриг, ороoһон—5 кг., мяхан—100 гр., тоһон—25 гр., овощь ба хартаабха—1 кг. хубаари болохо ушартай.

Гадна олон толгой мал колхознигуудта нэмэлтэ түлбэри болгон үгтэхөөр хараалагдана.

Артельнэ ажахын хойшодоо хүгжэхэ тухай табанжэлэй түсэб хадаа бүхы байгаа бодото арга шадалай нюрууе баримталжа зохёогдоһон байна. Энэ түсэбэй дүүргэлтэ болбол манай ажалбари ба колхозник бүхэнэй оролдолго дээрэ тулгалха тула, дээрэ дурсагдаһан зүйлнүүдые бүтөөхын хойноһоо шармайжа, социалистическэ мүрысөөе колхозойгоо дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхэ байнабди.

Ажахын талаар колхозоо бэхижүүлээд, хүдөө ажалай элбэг-арбин продукциие улам бүри ехэдхэжэ, тэрэнээ гүрэндөө тушаадаг ба эдлэдэг байхын хойноһоо манай колхознигуудай эдибхитэй шармайхань дамжаггүй.

Цыцэктуев, «Зургаанай зам», колхозой түрүүлэгшэ, Цыденов, парторганизациин секретарь.

Монгол арадай революциин 25 жэлэй ой

УЛАН-БАТОР, июлиин 12. (ТАСС). Үсэгэлдэр, Улан-Баторта Монгол Арадай революциин 25 жэлэй ойдо зорюулагдаһан митинг болобо. МНР-эй сүлөөтэ ба бээ дааһан болоһоор 25 жэлэй ойн хүндэлэлдэ, заншал болоһон һайндэрлэлгэ энэ митингээр эхилбэ. Һайндэрлэлгэ 5 үдэр соо үргэлжэлхэ болоно, һайндэрлэлгэдэ хабаадалсаһан түлөө Монгол Арадай республикын бүхы нютагуудһаа хэдэн арбаад мянган ажалшад столицада суглараба.

Маршал Чойбалсан, Советскэ Союзай Маршал нүхэр Малиновский, баяр еһололдо ерэһэн СССР-эй Правительствын делегациин түрүү—РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр Власов, Монгол гүрэнэй ба монголой хубисхалта арадай партиин хүтэлбэрилэгшэдэй трибуна дээрэ гарахадань митингдэ суглархан халуунаар угтабад.

„Маршал Чойбалсан ехэ үгэ хэлэжэ, тэрээн соогоо иигэжэ мэдүүлбэ:

„—Монгол арад болбол 25 жэлэй үмэнэ советскэ арадай туһаламжатайгаар арадай хубисхалта засаг байгуулаа. Агуухэ Ленин ба Сухэ-Батор гэгшэд СССР ба Монголой арадуудай эдэршэгүй хани барисаанай эхине табиһан байна. Ленинэй хэрэгые гениальнаар үргэлжэлүүлэгшэ агуухэ Сталин болбол Монгол Арадай эрхим хани нүхэрынь мүн. Монгол арадта үзүүлдэг СССР-эй туһаламжа хадаа жэл ерэхэ бүри үргэдэжэ байна. Мүнөөнэй амжалтануудые МНР-эй туйлалгада бага бэшэ бэрхэшээлнүүд байгаа. Монгол арад болбол эдэ бэрхэшээлнүүдые советскэ гүрэнэй туһаламжатайгаар дабажа гараа. СССР ба Монгол Арадуудай хани барисаан 10-аад жэлэй турша соо шуһаар ба хамтын тэмсэлээр бэхижүүлэгдээ.

„—Монгол Арадай Республика болбол бусад сүлөөтэ дуратай гүрэнүүдтэй нэгэн адли фашистска түрэнүүдые бута сохихо хэрэгтэ өөрынгөө түһые оруулаа. Манай Монгол Арад эдэ бүхы амжалтануудые СССР-эй үдэр бүриин бэ үнэн һаналай туһаламжын ашаар олоһон байна. Монгол Арадай сашанхи амжалтанууд хадаа МНР ба Советскэ Союз хоерой хоорондо 1946 оной февральда баталагдаһан эб найрамдал ба харилсан туһалалсаха тухай договороор хангагдаха байһандань Монгол Арад хойшодоошье найдажа байна гээшэ, гэжэ Маршал Чойбалсан хэлэбэ.

Митинг дээрэ советскэ правительствын делегацие оройлогшо нүхэр Власов Монгол Аралта баяр хүргэбэ. Нүхэр Власов болбол суглараһшадые халуунаар амаршалһан ба тэдэндэ Монгол Арадай революциин 25 жэлэй ойн агуухэ баяраар дашарамдуулан баяр хүргэһэн байна.

Тэндэ суглараһшад болбол нүхэр Сталинай баярай телеграммые ехэ хүхюүгээр угтаһан байна. СССР-эй арадуудай ба нүхэр Сталинай хүндэлэлдэ бүхы удаан үргэлжэлһэн „Ура" хашхаралга талмай дүүрэн сууряатана. Митингын һүүлээр МНР-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй янза бүриин сэрэгүүдэй хабаадалгатайгаар парад болоһон ба Улан-Баторой ажалшадай үргэн демонстраци болобо.

Удэшэлэн премьер-министр маршал Чойбалсан уулзалга хэбэ.

УЛАН-БАТОР, июлиин 12. (ТАСС). Үсэгэлдэр, нютагай сагаар 19 час 30 минутада Монгол Арадай Республикын столица Улан-Батор городто гүрэнэй театр соо Монгол Арадай революциин 25 жэлэй ойдо зорюулһан Бага Хуралай юбилейнэ сесси болобо.

Бага Хуралай президиумэй түрүүлэгшэ Бумацендэ сесси нээбэ. Арадай революционно партиин генеральна секретарь Цеденбал гэгшэ сесси дээрэ МНР-эй 25 жэлэй ой тухай ехэ элидхэл хэбэ.

Монголой ураншүлэгшэ Дамдин-Сүрүн гэгшэ сесси дээрэ Монгол Арадай үмэнэһөө нүхэр Сталиндa ябуулһан бэшэг уншаба. Энэ бэшэг болбол нэрьемэ альгаташалган доро нэгэн дуугаар абтаһан байна. Сесси болбол маршал Чойбалсанда, нүхэр В. М. Молотовто, Н. М. Шверниктэ эльгээгдэхэ бэшэгүүдые абаһан байна.

Советскэ правительствын делегациин хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Власов болбол советскэ правительство ба советскэ Союзай арадуудай үмэнэһөө баярай үгэ хэлэбэ.

—о—о—о—

Хүдөө ажалай механизациин һургуулинуудай туһалбариин ажахынуудта адуу мал үгэхэ тухай

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советэй 1945 оной декабриин 8-ай тогтоолой ундэһөөр, БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол 1946 оной гурбадахи кварталда соо 50 толгой эбэртэ мал, 60 толгой хони болон 3 толгой эхэ гахайнуудые хүдөө ажалай механизациин һургуулинуудай туһалбариин ажахынуудта худалдахые Бурят-Монголой Заготживконторые (эрхилэгшэнь нүхэр Жданов) уялгаба. Энэ малнуудһаа Сэлэнгын аймагай хүдөө ажалай механизациин һургуулида—16 эбэртэ мал, 20 хони ба нэгэ эхэ гахай үгтэхэ юм. Заиграйн аймагай Илькинскэ хүдөө ажалай механизациин һургуулида—16 эбэртэ мал, 20 хони ба нэгэ толгой эхэ гахай үгтэхэ байна. Прибайкальска аймагай Татауровска механизациин һургуулида—18 эбэртэ мал, 20 хони ба нэгэ толгой эхэ гахай үгтэхэ байха юм.

Дээрэ нэрлэгдэһэн аймагуудай ажалшадай депутадуудай аймагай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр хадаа энэ малнуудые худалдажа абахадань Заготживконтородо туһалам жа үзүүлжэ, түбхын түрүүндэ адуу малаа усхабэрилхэ түсөбөө үлүүлэн дүүргэһэн колхозуудта мал худалдажа абахадань зүбшөөрэл үгэхэ үүргэтэй болоно.

ССР Союзай Министрнүүдэй Советэй байгша оной июниин 10-ай тогтоолоор абтаба болоһон адуу моридһоо хүдөө ажалай механизациин һургуулинуудай туһалбариин ажахынуудта 15 морин үгтэхэ болоо.

Г. Бадмаев.

Хоёр аймагай физкультурнигуудай мүрысөөн

Июлиин 7-ой үдэр Петропавловкада Зэдын ба Торийн аймагуудай физкультурнигуудай мүрысөөн болобо. Эгээн түрүүн тус аймагуудай волейболоор командануудай тулалдаан боложо захалһан байна. Зэдын аймагай хүсэтэ командануудай нэгэ хэды саг соо шангаар тулалдаһанайнгаа һүүлээр, Зэдын аймагай команда 2:1 гэһэн тоотойгоор илажа гараба. Удаань үндэрые, утын харайгшадай мүрысөөн ба урилдаан болобо. Утые харайгшадай мүрысөөндэ Зэдын аймагай Николай Жарков гэгшэ илаба. Энэ нүхэр 5 метр 28 сантиметр харайһан байха юм. Үндэрые харайлгаанда мүн Зэдын аймагай Сергей Чагдуров гэгшэ 1 метр 55 сантиметр харайжа илаба. 100 метр гүйлгэндэ тэрэшэлэн Николай Жарков түрүүлээ. Граната шэдэлгээр Торийн аймагай физкультурник Южиков илаба. Энэ нүхэр 62 метртэ граната шэдээ.

„Бурят-Монголой Үнэн" газетын материалаар хэмжээ абаба

«Хамуунай түлөө хэн гэмтэйб» гэжэ статья Манай «Бурят-Монголой Үнэн» газетын редакцида орохон байгаа.

Тус статьягай еһоор шалган үзэхэдэ, тэндэ хэлэгдэһэн зүйлнүүд тон зүб байба. Хамуунай дэлгэрһэн ушар тухай январь һарада Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой правлениин торганизациин ба колхозой правлениин суглаануудай дээрэ хэлсэгдэжэ, хамуутай тэмсэхэ эрид хэмжээнүүд абтагдаһан байгаа. Апрелиин 6-да энээн тухай ВКП(б)-гэй аймкомой бюродо хэлсэгдэһэн байна. Колхоздо хамуутай малай үхэл болоогүй дээрһээ, ВКП(б)-гэй айкомой зүгһөө колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Ц. Гомбоевта дурадхагдаһан байна. Зунай үедэ 2 тонно креолин эрдһан, сагаан шорой газдаһан ба малые үбшэнһөө ваннануудые барилһан байха юм.

Мүнөө хоер дахин малай ойм уулга бэелүүлэгдээ, гадна колхоздо малай хуушан байрануудые сэбэрлэлгэ ба дезинфекци, малай шэнэ байрануудай барилга эмхидхэгдэжэ байна.

Бүхы эдэ хэмжээнүүд болбол Карл Марксай нэрэмжэтэ колхоздо малай хамууе дүүрэн усадхаха байһан гэжэ ВКП(б)-гэй Яруунын айкком мэдээсэнэ.

Хилын саана

Триестдэ буруушаалгын бүгэдэниитын забастовканууд дүүрэбэ

БЕЛГРАД, июлиин 15. (ТАСС). Белградска радиогой дамжуулhанаар хадаа: июлиин 12-ой 20 часта ниитын антифашистска ба эрдэм организацинуудай уряал Триестэдэ туняхагдаһан байна. Табигдаһан зорилгонуудай туйлалгын туладань буруушаалгай ниитын забастовко зогсоогдобо гэжэ энэ уряал соо хэлэгдэнэ. Забастовко болбол фашистска террор ба гражданска полициин добтолгонуудта эсэргүү антифашистска олониитын хүсэтэ демонстраци мүн болоо.

Һүүлдэшэг, городой бүхы районуудаар буһалгаа гаргагшадай олониитын суглаанууд болобо. Суглаанууд дээрэ профсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэд ба демократическа арад зоной өөһэдынгөө арбан хоер удэрэй буруушаалай забастовкоор туйлаһан амжалта тухай мэдээсэһэн байнад. Забастовкын 12-дохи үдэртэ буһалгаа гаргагшадай дайшалхы зорилгынь угаа үндэр хэмжээндэ байгаа. Хүдэлмэришэд забастовко үргэлжэлүүлгэдэ бэлэн байһан ба гансал журамай хүсөөр боложо забастовко зогсохо гэһэн тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй шиидхэбэритэй зүбшөөрэлсэһэн байна.

Болгарида городой ажаһуугшад хуряалгада хабаадалсаба

СОФИЯ, июлиин 16. (ТАСС). Энэ жэл Болгарида ажалай бригаданууды эмхидхэжэ, хүдөө тосхонуудта туһаламжа үзүүлхэ хүдэлөөн үргэн дэлгэр ойобо. Городуудай хүдэлмэришэд болбол ургаса хуряалгада газар тарялан эрхилэгшэдтэ туһалжа байна. Һүүлэй воскресеньдэ ороной городуудһаа 60 мянга гаран хүнүүд тарян хадалгын бригаданууд болон эмхидэжэ хүдөө гараа.

Югославиин нэгэдэмэл профсоюзуудай гүйсэдхэхэ комитедһээ профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерацида эльгээһэн телеграмма

БЕЛГРАД, июлиин 13. (ТАСС). Югославиин нэгэдэмэл профсоюзуудай гүйсэдхэхэ комитет профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин секретариадта иимэ удхатай телеграмма эльгээбэ. „Триестын ба „А" зонын хүдэлмэришэд хүнда байдалда байна. Фашистска бандануудга ба гражданска полици хүдэлмэришэдэй засагуудай дэмжэлгэтэйгээр Триестын ба „А" зонын хүдэлмэришэд ба ажалшадта улам ехэ теорорые ябуулна. Хүдэлмэришэд болбол өөһэдынгөө эрхэ ба организацие хамгаалжа, бүгэдэниитын забастовко соносхобо, энэнь 11 удэр үргэлжэлжэ байна. Гражданска полици болбол хүдэлмэришэдые алана, тэдэнэй албан газарнуудые һүйдхэжэ ба стачечнэ комитедүүдэй члэнүүдые арестовалжа байна. Триест ба Юлийска Крайнын нэгэдэмэл профсоюзууд болбол профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерацида уряалгатайгаар хандаһан ба тэдэнине өөрынгөө хамгаалалтада абажа тэдэндэ туһаламжа үзүүлхые федерациһаа эриһэн байгаа. Югославиин хүдэлмэришэд ба албахаагшадай нэгэдэмэл профсоюзуудай гүйсэдком болбол тэмсэл ябуулжа байгаа Триестын ба „А" зонын хүдэлмэришэдтэй һаналаа ниилэһэн ба профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерации халаа саашадаа шуна адхаралга ба Триестын, мүн „А" зонын хүдэлмэришэдые хашаха хабшаха ябадалые һаатуулха ба түргэн хэмжээ абаха ябадалые Англиин ба США-гэй правительствонуудһаа эрихэ ёһотой гэжэ тоолоно. Триестын хүдэлмэришэдэй эрилтэ болбол тон зүб зүйл ба демократична болоно. Иимэһээ тэдэнэй ажа амидаралда туһаламжа үзүүлхэнь шухала гэжэ бидэ тоолонобди".

КУБАДАХИ БАЙДАЛ

НЬЮ ЙОРК, июлиин 14 (ТАСС). Пренса континенталь агентствын корреспондентын Кубагай столица—Гаваньһаа мэдээсэхэнь хадаа, профсоюзууд, залуушуулай ба бусад олониитын организацинууд болбол юумэнэй үнэ сэнгэй дээшэлхэ ябадалда эсэргүү буруушаалай демонстрацие президентын ордоной үмэнэ хэбэ. Демонстрантнууд болбол салин хүлэһые 30 процент дээшэлүүлхэ ба спекулянтнуудта эсэргүү эрид хэмжээнүүдые абаха эрилтэнүүдтэй плакатануудые барязд ябабад.

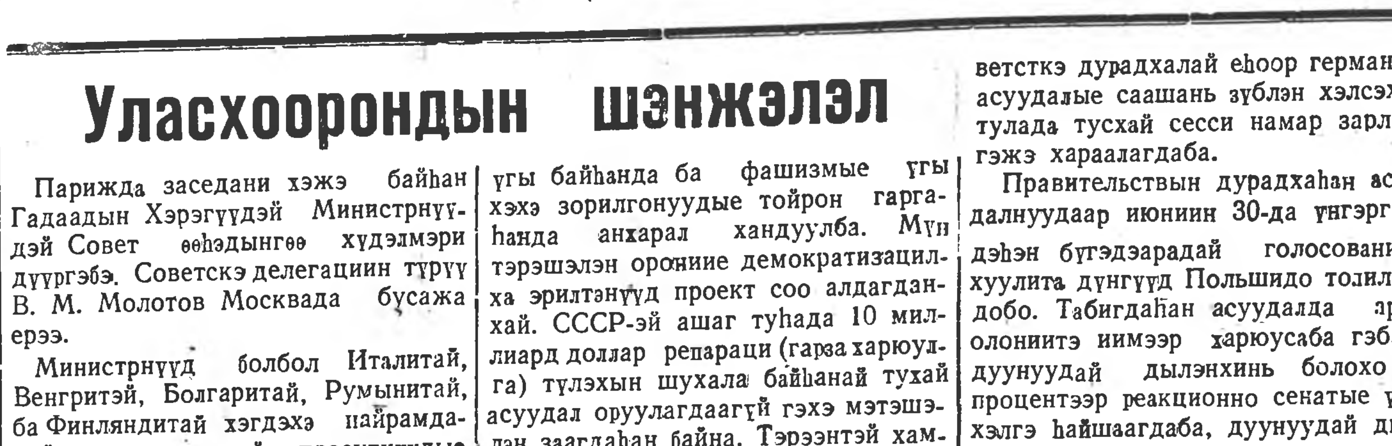
„Ой" гэжэ газетэ болбол үнэ сэн дээрэ хиналтые ябуулһан управление һаяхан усадхаһанай түлөө Кубинска правительствые шүүмжэлнэ. Энэ хэмжээ ябуулга хадаа үнэ сэнгэй дээшэлхэ ябадалые татаа гэжэ газетэ мэдүүлнэ. Газетын бэшэһэнэй еһоор, 1944 онһоо хойшо салин хүлэһэн дээшэлүүлэгдээгүй, харин юумэнэй үнэ сэн эрид дээшэлһэн байна.

Англида урьһаламжа үгэхэ тухай хуулиин проект США-гэй түлөөлэгшэдэй палатаар баталагдаба

ВАШИНГТОН, июлиин 13. (ТАСС). США-гэй түлөөлэгшэдэй палата болбол Англида 3.750 миллион долларай урьһаламжа үгэхэ тухай хуулиин проектые 219 голосуудаар баталба. Эсэргүү 155-голосууд байгаа. Олон тооной заһабаринуудай зайлуулагдаһанай һүүлээр хуулиин проект баталагдаа. Мүнөө үедэ энэ хуулиин проект Трумэнээр баталагдаха болоод байна.

Англо-иранска кампаниин предприятинууд дээрэ бүгэдэниитын забастовко

ТЕГЕРАН, июлиин 16. (ТАСС). Хузистандахи (Абаданда, Ахвазадэ, Месджед — Солмеймандa, Ага — Джари ба бусад газарнуудта) англо-иранска нефтиин кампаниин бүхы предприятинуудай дээрэ июлиин 14-дэ бүгэдэниитын забастовко эхилбэ. Англо—иранска нефтиин кампаниин агент Месбаха Фатеми гэгшые Хузистанай генерал-губернаторай тушаалһаа шууд зайлуулха, кампаниин Иранай политическэ хэрэгтэ оролсохо ябадалые зогсоохо, тэрэнэй политическэ албые усадхаха, компаниие имагтал коммерческэ предприяти болгохо ба хүдэлмэришэдэй байдалые һайжаруулха ябадалые хүдэлмэришэд эринэ. Засагууд сэрэгэй байдалые соносхобо. Ахвазахи профсоюзуудай байрануудые ба компаниин предприятинуудые сэрэгүүдээр эзэлэгдэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нескучно садай оршондо Москва голой эрьедэ баригдаһан байрын шэнэ гэрнүүд. Д. Чиркиной фото. (ТАСС-эй фотохронико).

Уласхоорондын шэнжэлэл

Парижда заседани хэжэ байһан Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Совет өөһэдынгөө хүдэлмэри дүүргэбэ. Советскэ делегациин түрүү В. М. Молотов Москвада бусажа ерэбэ.

Министрнүүд болбол Италитай, Венгритэй, Болгаритай, Румынитай, ба Финляндитай хэгдэхэ найрамдалай договорнуудай проектнүүдые зүблэн хэлсэлгэһэн һүүлээр, июниин 29-дэ эб найрамдалай конференциие зарлаха болзор тогтоогоод, тэрэнэй һүүлээр Германска асуудалые зүблэн хэлсэлгэ эхилһэн байгаа. Бури мэй һара соо Германиин буу зэбсэгые хуряаха гурим тухай проектые Американска делегаци оруулаа һэн. Энэ проект хадаа гадаадын персоналай хэблэлэй талаһаа, мүн тэрэшэлэн Советскэ делегациин талаһаа, мүн шүүмжэлэгдэжэ оруулагдаһан бэйнa. Американска проектээр дурадхагдаһан буу зэбсэг хуряалгын 25 жэлэй болзор, Германиин сэрэгэй хүсэнэй дахин һэржэ болохо аюулнь зайлуулнагүй гэжэ Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Советдэ үгэ хэлэхэ зуураа нүхэр Молотов тэмдэглэһэн байна. Советскэ делегаци болбол энэ болзорые 40 жэл хүртэр ехэдхэхые дурадхаха зуураа, американска проект соо германска сэрэгэй ба ажахын хүсэ шадалые усадхаха ямаршье түсэб үгы байһанда ба фашизмые үгы хэхэ зорилгонуудые тойрон гаргаһанда анхарал хандуулба. Мүн тэрэшэлэн оронине демократизацилха эрилтэнүүд проект соо алдагдаһан. СССР-эй ашаг туһада 10 миллиард доллар репараци (гараа харюулга) түлэхын шухала байһанай тухай асуудал оруулагдаагүй гэжэ мэтэшэлэн заагдаһан байна. Тэрээнтэй хамта американска проект болбол союзна зээмдэлые болоуулхаар хараална, тэдэ, энэнь хадаа союзнингуудаар Крымскэ ба Берлинскэ конференциинууд дээрэ абтаһан шиидхэбэринүүдые гүйсэдхэхэ аргаболомжые һалгааханы һэжэлгэшэгүй байна. Германитай эб найрамдалай ба тэрэнэй ерээдүйн хүбн заяанай тухай асуудалаар Советскэ делегаци болбол союзнингуудаар энэнэй урда тээ абтаһан гуримуудые дабтан баталха зууран, Германиие ондо ондоо гүрэнүүд болгон амяарлуулха ябадалые тус арадһаа һурагүйгөөр хэжэ болохогүй гэжэ мэдүүлбэ. Советскэ делегаци хадаа оронине сэрэгэй ба экономическа талаар бүхы зэбсэгһээнь һалгааха асуудал тушаа комиссы бии болгохын тухай дурадхалые оруулһан, тэрэшэлэн зээмдэлэлгын бүхы зононуудта немецкэ үйлэдбэри сэргээхэ хүсэнүүдые усадхалгын ябадалые шалгаха хэтын дурадхал оруулба.

Гадаадын Хэрэгүүдэй Совет, советскэ дурадхалай еһоор германска асуудалые саашань зүблэн хэлсэхын тулада тусхай сесси намар зарлаха гэжэ хараалагдаба.

Правительствын дурадхаһан асуудалнуудаар июниин 30-да үнгэргэгдэһэн бүгэдэарадай голосованиин хуулита дүнгүүд Польшодо тодилогдобо. Табигдаһан асуудалда арад болбол иимээр харюусаба гэбэл: дуунуудай дылэнхинь болохо 68 процентээр реакционно сенатые үгы хэлгэ һайшаагдаба, дуунуудай диилэнхинь 77,1 процентээр газарай реформо ба томо ба дунда ажауйлэдбэрие национализацилга һайшаагдаба, мүн дуунуудай дылэнхинь болохо 91,4 процентээр Польшиин хиллые Балтика ба Одер болон Нейсэ мүрэнүүд дээрэ тогтоолго һайшаагдаба. Тиимэ болохолоор, арад болбол гурбан асуудалнуудта зүбшөөжэ харюусаһанаараа правительствын политикын түлөө дуугаа үгэбэ гээшэ. Миколайчикын реакционно бүлэгые ба „Польскэ Стронництво Людови" гэжэ тэрэнэй партиие дэмжэлгые эрмэлзэһэн гадаадын нилээд олоншог шэнжэлэгшэд тус референдумые тутааха зайлшагүй тэдэнэр хадаа демократическэ принципүүдэй эбдэгдээгүйень мэдэрхэ баатай болонхой.

Гэхэтэй хамта, Миколайчик ба тэдэниие дахагшад илагдаһан болобошье, демократиин хүсэнүүдтэ эсэргүү дайсад үшөөл нилээд бии гэжэ бүгэдэарадта табигдаһан асуудал харуулаа.

Югославска арадта урбагшад Драже Михайлович ба тэрээнэй дутын туһалагшадые сүүдэ болжо Белградта үнгэрбэ. Михайлович хадаа немецкэ ба италиин булимтагаршадай заабаряар лавска партизануудта эсэргүү сэл ябуулдаг һэн.

Михайлович болбол союзн... һаа мүнгэ ба дайшалхы ... адаг байһан болобошье, ... тэй хамта ябуулга хэдэг ба ... тэй барисаатай байһанһаа ... һэн. Тэрэ болбол немецкэ ... заабаряар олон гэгшын ... бэлүүлбэ. Югославска ... нуудые ба ороной амгалан ... та зониие зэрлигээр хюдал ... Энэ гэмтэ ажал Лондондо ... лавска эмигрантска правит... һайшаалаар бэелүүлдэг байга...

Американска ба Англиин ... ционно кругууд энэ хэрэг ... гоор хаахлулхын һэдэ ... болобошьене, эгээр союзн ... халиовичые Югославиин ... тическэ хүсэнүүдтэ эсэрг ... өөһэдынгөө ашаг туһада ... оролдогор байгаа гэжэ сүүд ... риалнууд харуулба.

Югославиин ехэ ... дэ ... сэрэгэй коллеги Михайлович ... тээрэндэ гэ 10 туһалагш... буудан алаха, үлэгшэдынь ... болзороор шиидхэбэ.

В. ГРИШАНИН

Германиин зээмд... советскэ зонодо ку... ажабайдалые һэргээ... американска корресп... бэшэнэ

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 1... „Нью-Иорк Таймс"... Берлиндэхи корреспонд... ниие культурнаар һэргэ... гоо советскэ захирга... туһалжа байһан ябадал... зээмдэлгын советскэ зон... гаяа Веймарын район... ябаһан бүлэг американск... пондентнүүдые өхеэр ... ба. Энэ политика болбол ... интеллигенциин үргэн ... олоо гэжэ Шмидт бэшэ... шагта Веймарска ... театрые һэргэн бодх... зэрин суглуулха зэргэ... скэ сэрэгэй захиргаана... лин Тюрингдэ ... кампаниие тэдэ бэшэнэ.

Германиин зээмдэлгые ... зонодо үнгэргэгдэһэн ... формо болбол тарааша... тулхисэ болоһон ба Герм... сад районуудтай жэшээ... дукт үгэлгын нормые ... харуулба гэжэ июлиин 7-... мэдээсэһэн байна.

США-да һунгагшад негр... доромжолбо

НЬЮ-ИОРК, июлиин 14... „Нью-Йорк Таймс" газетын ... пондентын мэдээсэхэнь ... һунгагшад-негрнүүдэй ... хые хаһалгада шаглуу... үргэн заговор Георгия ... хидхэгдэһэн байна. Энээ... шарамдуулан бүлэг ... гритянска хэблэлэй ... шанар болбол Георгия ... эхин һунгуулиин үе соо ... дэй голосованида хабаад... лые хорихо һэдэлгэнүү... дэхэ эрилтые табижа июли... США-гэй юстициин минист... дэ хандаһан байна.

Корреспондентын үгээр ... Георгия штадтай 31 округ ... хайлбаряар 20 мянган һу... негрнүүд голосовалхын ... гистрацида орохые ор... тэдэнэр һунгуулиин уч... дээрэ нилээд харшалха ... тулгарһан байна. Голосова... хэтэй гэһэн баримта асар... жэ эдэ негрнүүдтэ ду... байна, харин сагаан шара... гагшадтаа тиимэ эрилтэ ... байгаа. Тиимэрхүү методу... рэглэһэнэй үрэгшаар ... дэн тооной негрнүүд гол... хэһээ хаһагдаһан байгаа ... тициин министерствода ... һэн бэшэг соо хэлэгдэнэ... дэһэн бэшэгэй авторнууд ... инмэрхүү доромжолхо ха... боото Штадуудай бүхы ... тэ үргэнөөр тараагдажа ... магад тула шууд мурдэл... хые юстициин министе... уряалһан байна.

Георгия штадай губер... тушаалда кандидат, хүүш... бернатор байһан Толмедж ... негрнүүдэй голосой эрхые ... хын түлөө агитацие ... эридээр ябуулжа байна.

Харюусалгата редактор
Ц. Д. ДАМДИНЖА...

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ. Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора—23; ответ секретаря—3-23; отделэ: партийной и комсомольской ж... сельского хозяйства—3-23 (2 зв): культуры и быта, промышленности и транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); объявлений—2-64 (2 зв.)

Н—00662. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР.